Дивні події у Фатімі

ДИВНІ ПОДІЇ У ФАТІМІ

НА ОСНОВІ НІМ. ДЖЕРЕЛ ЗЛАДИВ О. ЯР. К.
ПЕРЕКЛАВ МҐР. ІВ. ГАВРИЛЮК І О. Я. К.

1949

Ч.: 3065/IV/48.
Дозволяється друкувати.
Від Ординаріяту Апостольського Візитатора
українців-католиків в Західній Европі.
Мюнхен-Пазінг, дня 29. жовтня 1948. р.
в. з. о. Николай Вояковський.

Reprint of the Ukrainian Newspaper „Nedila“,
Aschaffenburg. Authorisation No. UNDP 218
from 1. January 1949

Друк. В-ва «Неділя», Ашаффенбурґ.

ВСТУПНЕ СЛОВО

Бог є любов. Бог у своїй безмежній доброті, любові і милосердю щоденно на землі розсіває у різній формі мільйони ласк. Мов рання роса, спливають на людей ласки навернення, витривалости, геройської терпеливости; ласки апостольського покликання, перемоги у спокусах, досконалої апостольської ревности у службі Богові і народові; ласки молитви, чеснот, потіхи, помочі. Ласки внутрішньої розваги, жалю. Ласки, відповідні до кожного життєвого моменту; ласки на кожну хвилину смутку або радости; ласки в труднощах і виконанні добрих діл; ласки в успіхах і в невдачах. Всі ті ласки в дочасних матеріяльних і в духових справах спливають щедро з надміру Божого милосердя. Многі століття б'є безперервно із того джерела Божої любови та чудодійна вода, яка відсвіжує зів'ялі душі, скріпляє немічні серця, уздоровляє калік, вливає нехіть до мнимих, фальшивих радощів того світу, та викликає тугу за небесними добрами і втіхами.

До кінця світу цього це невичерпане джерело, замість маліти, ще обильніше з дня на день буде бити і всюди в міру сили віри, потреби і просьби, буде обильно вливати скарби життя.

Повсякчасно Всевишний Бог своїм вірним буде оказувати своє милосердя, запрошуючи до цього словами Христа: «Хто жажде, хай приходить до мене і п'є».

Однак де є цей чудесний водопровід живої води, що зболілим душам доставляє скарби того невичерпаного джерела. Кому довірено це благородне, добродійне післанництво доставляти і розпроваджувати ту чудодійну, оживляючу воду-ласку, того спасенного джерела? Кому поручено дбати про те, щоби найбільше потребуючі полоси землі, а саме зранені людські серця і зболілі душі, які діткнені терпінням і досвідом, тими водами ласк скріпилися та потішилися?

Ніхто інший, тільки Пречиста Діва Марія Богом вибрана є тим живим водопроводом ласк. Вона благодатна! Вона, яка лучить небо зі землею, є вибрана тією посередницею і орудницею небесних скар-

бів. Її доручена та добродійна діяльність в минувшині, теперішності і будуччині. Чи ж мало маємо доказів тієї благородної діяльности? Гошів, Зарваниця, Холм, Почаїв, Кальварія, Ченстохова, Алтетінґ, Люрд і много інших, а тепер, у XX. віці, у віці нових наукових досягнень і шаленого поступу техніки, португальська Фатіма, — нове широко розкрите джерело цілющих живих вод, ласк.

Як олень спрагнений води спрямовує свої кроки до джерела, так ти, брате, сестро, зверни свої життєві кроки в сторону джерела Божого милосердя, за поміччю Пречистої Діви.

Українська душе! Горем прибита, недолею гнана, заведена в своїх надіях, висохла в мріях, приголомшена трагедією рідного краю, затрівожена непевним майбутнім, придавлена згіршенням, спараліжована гріхом, покривджена людською справедливістю, ошукана обіцянками, роздерта партіями, зневірена у власні сили, зверни свій зір у сторону Богом вибраної Марії, рештками сил двигнися, отрясися з небезпечної оспалости та припади з просьбою про поміч до стіп Небесної Цариці.

Ти, ворогами знесилена, Українська Душе! Не можеш взяти меча в руки, бери духовий меч, вервицю в руки, це меч на всіх твоїх ворогів, зовнішних і внутрішних, це меч для всіх доступний, це святий меч, свячений самою Царицею Небесних полків, це зброя певна, непобідима, певніша, як атомова бомба, смертоносна, побідоносна, далекосягла, та зброя, яку поручає сама Небесна Мати. Коли ти візьмеш ту зброю до рук, Божа Мати тобі всемогуча союзниця. Вона заступниця всіх християн. Вона твоя Мати і Мати Сина живого Бога, Вона урятувала у нашому столітті португальський нарід перед загибіллю, трагедією большевизму, від братовбивчої війни, вона ще і для Тебе, Українська Душе, знайде тільки ласки, що вислухає Твою щиру просьбу, врятує тебе, оживить твоє серце, скріпить твою душу, просвітить твій розум, та з певністю поможе тобі віднайти правдивий життєвий шлях до щастя, слави і свободи. Коли ти знайдеш Божу Матір, знайдеш себе, а тоді цілому світові розкажеш сама про ті чудесні невичерпані ласки, та про чародійну поміч Божої Матері, так як сьогодні розказує про це цілому світові кожний свідомий португалець і ця маленька книжечка.

Ельванґен, в день Благовіщення Божої Матері, 7. 4. 1948 р.

о. Яр. Княгиницький.

ФАТІМА

5. жовтня 1910. р. вибухла в Португалії революція. Молодий король Емануїл мусів утікати з усією королівською родиною. Новими панами країни стали безвірники. Про їх прагнення говорив виразно автор закону відлучення церкви від держави на загальних зборах безвірників у Лісбоні 26. травня 1911. року. «Цим законом виключить Португалія вповні протягом двох ґенерацій католицизм, що є головною причиною теперішнього жалюгідного стану держави». Такий принцип визначав також діяння нової влади. Все, що католицьке і релігійне, будо здавлене і значною мірою знищене. Католицькі установи поліквідовано, навчання релігії у школах заборонено, багато церков замкнено, майже всі церковні добра сконфісковано, більшість єпископів мусіла залишити країну. Вслід за тим прийшло здичавіння обичаїв, господарський упадок держави, завершений фінансовою руїною та щораз численніша еміґрація. Це були, як сказав св. Отець у своїй радієвій промові 31. жовтня 1942. р. може найтяжчі часи, які зазнала Португалія: «У трагічну годину тьми і заколоту, коли португальський державний корабель збочив із шляху своєї славної традиції і, наче загублений у розшалілому протихристиянському й протинаціональному ґураґані, здавалося, безнадійно прямує до неминучого розбиття, — в цю хвилину виступило небо із поміччю. Із темряви заясніло світло, із хаосу виплив порядок, ґураґан замінила морська тиша і Португалія могла нав'язати до щасливої минувшини... Слава високозаслуженим, що в таких великих ділах були знаряддям Божого провидіння! Але, перша слава, хвала і подяка належить Пречистій Діві Марії, Цариці і Матері св. Марійського краю. — Воістину мусимо признати, що Мати Божа ущедрила Вас незвичайними привілеями».

«Ці незвичайні привілеї» вийшли з одного далекого, до того часу зовсім незнаного села Португалії, із Фатіми. Докази, про які далі буде мова, спираються на автентичній праці про Фатіму П. Л. Ґанцаґи да Фонсека С. Й., професора при папському біблійнім інституті в Римі: «Ле Меравіґлє» (Фатімські чуда), Рим, 6 видання, 1943 року.

Фатіма лежить між Лісбоною і Койброю в діяцезії Лейрія, на горбоватій височині. Небагато і ще до того погані дороги лучать височину із низиною. Найближча залізнична зупинка віддалена на 16 км. Так лежала Фатіма незнана у своїй тихій самітності. Жителі, здебільша незаможні хлібороби, провадять дуже примітивне

та роботяще життя. Сухий кам'янистий ґрунт мало врожайний. Люди плекають, поруч малих нивок із пшеницею та кукурудзою, передовсім сади і вівці. Тому, що люди живуть тут самітно, зрідка стикаючись із світом, нелегко було завважити цю атмосферу безвір'я, що була поширилась по цілому краю. Неділя була у всіх присвячена Богу, а вервиця була в кожній родині у великім пошанівку.

Тут проживало троє дітей, яких Мати Божа вибрала на своїх малих апостолів: Лукія дон Сантос, мала тоді 10 літ, її небіж Франц Марто 9 літ і його сестричка Гіацинта — 7 літ. Цих троє дітей були правдиві діти своєї невеликої батьківщини, здорові тілом і душею незіпсуті, із надзвичайно розвиненим нахилом до всього релігійного, хоч не вміли ні читати ні писати. Кожного дня виганяли вони свою маленьку череду овець на поблизькі горби.

ПОЯВА АНГЕЛА

Появи Матері Божої були попереджені появами ангела, про які повідомив уперше в самі роковини появи 13. травня 1942. р. кардинал Черейєйра із Лісбони на основі зізнання Лукії: «Одного дня, на весні 1916 року шукало троє пастушків сховку перед дощем під час бурі. Вони сховались у печеру на схилі гори Кабеко, де вони спершу відмовили вервицю, а потому забавлялись. Сильний подув вітру примусив їх виглянути і вони побачили понад оливними деревами ясну людську постать, що зближалася до них. Вона була ясна, як сніг, на якому блищить сонце, і прозора, мов кришталь.

Як постать наблизилась, розпізнали вони риси може 15-літнього юнака надлюдської краси. Він підійшов до дітей і заговорив до них приязно: «Не бійтесь! Я є ангел миру. Моліться зі мною!» Він клякнув, схилився так, що аж чоло діткнулося землі і повторив три рази: «Мій Боже, я вірю в Тебе, молюся до Тебе, уповаю на Тебе, я люблю Тебе. Я прошу прощення для тих, що не вірять, не моляться до Тебе і Тебе не люблять».

Тоді встав він і додав: «Моліться так! Найсвятіші серця Ісуса і Марії будуть зворушені голосом вашої молитви». Ангел зник. Його слова вбились глибоко в дитячу душу, так, що діти їх ніколи не забули. З цього часу клякали вони часто і відмовляли молитву, поки не втомилися.

Одного гарячого дня в липні або серпні з'явилась опівдні ця таємнича постать другий раз. Діти забавлялись якраз у Лукії в городі. Несподівано з'явився ангел біля них і сказав: «Що ви робите? Моліться, моліться багато! Найсвятіші серця Ісуса і Марії хочуть через Вас показати своє велике милосердя. Жертвуйте невпинно Ісусові молитви і жертви як покуту за так багато гріхів, що його ображають, і за навернення грішників. Робіть це! Так спровадите мир на вашу батьківщину. Я є її ангел-хоронитель. Передовсім прийміть і зносіть покірно терпіння. що їх Ісус хоче вам зіслати».

За два або три місяці були діти знов у тій малій печері, відмовляли вервицю і повторяли молитву ангела. Нагло огорнуло їх чудесне світло і вони побачили знов ангела, що стояв перед ними. Тепер тримав він у руці чашу і над нею агнця, з якого спливали

краплини крови в чашу. Ангел завісив чашу і агнця в повітрі, клякнув поруч дітей і звелів їм повторити три рази таку молитву:

«Через надзвичайні заслуги Найсвятішого Серця Ісуса і просьби Непорочного Серця Марії, благаю навернення для бідних грішників. Амінь!»

Найсвятійша Трійце, Отче, Сине й Духу Святий, я молю Тебе у найглибшій покорі і жертвую Тобі найдорожче Тіло, Кров, Душу і Божество нашого Ісуса Христа, що перебуває у свіх кивотах світу, як покуту за гріхи, що його ображають».

Тоді встав ангел, взяв Найсвятіші Дари і подав Лукії, подав чашу Францові і Гіяцинті та сказав: «Прийміть Тіло і Кров Христа, так страшно зневаженого невдячними людьми. Спокутуйте їх гріхи і потіште Вашого Бога!»

Він клякнув знов, повторив ще три рази цю молитву і зник. Але діти відмовляли навколішках молитву ангела ж доки не смерклося.

ПОЯВА МАТЕРИ БОЖОЇ

13. травня 1917. року була якраз неділя. Троє дітей пасли свої маленькі череди овець на Кова де Ірія (долина Ірії) у віддалі приблизно двох кілометрів від Фатіми. Цей яр довгий на 500 метрів покритий малими, карловатими дубками. Коли в обідню пору задзвонили дзвони у Фатімі, відмовляли діти по домашньому звичаю вервицю. Потім почали будувати дімок із камінів. Нагло це місце прошив сліпучий промінь. Діти оглянулися здивовано довкруги. Повітря було спокійне, а небо безхмаре. Але діти боялись, що за шпилями гір встає буря, і погнали свою череду вдолину. Та знов заясніла блискавка і нараз діти стали непорушно, мов вкопані. Перед собою, у віддалі кількох кроків, на малім дубку, на висоті одного метра, побачили жінку нандзвичайної краси. Перестрашені діти хотіли втікати, але «пані» (так назвала її Лукія) незвичайно лагідно промовила: «Не бійтесь, я не зроблю вам нічого злого». Без страху зблизились діти до дерева й оглядали з'яву. Прекрасна пані могла мати 18 років. Вона не була подібна до жодного образу Матері Божої або Святих, що їх діти знали. Обличчя з незвичайно правильними і милими рисами сіяло мов сонце. «Воно було спокійне, з легкою тінню смутку. Із зложених на грудях рук звисала коштовна вервиця із срібнобілих перлів, закінчена хрестом. Непорочно біла сукня спливала аж до стіп. На шиї мала вона золотий шнур з двома золотими. Гаптований золотом плащ покривав голову й усю постать. Вся постать сяяла промінням і була окружена таким блеском, що світив ясніше від сонця» (Єпископ з Лейрії). Коли потім просили Лукію описати обличчя, вона не могла нічого іншого сказати, як: «Світло! Це було світло, світло, світло!» Двадцять літ пізніше, побачивши образ нашої любої Пані з Фатіми, що їй наподобався, писала до Єпископа з Лейрії: «Я думаю, якщо б я вміла малювати — хоч це неможливе — її не можна людськими словами малювати — намалювала б я сукню цілком навибагливу і білу, наскільки це можливе, та плащ, що спадає з голови аж до стіп. І тому, що я не могла б намалювати цього світла і краси, залишила б я всі прикраси за винятком золотого обрамування плаща. Ці дорогоцінности блищали в світлі, як со-

няшне проміння. Це порівняння лишається далеко поза дійсністю, одначе я не знаю, як би це можна було краще описати».

Пані дивилась на дітей. Лукії прийшло на думку, чи це, бува, не Пречиста Діва Марія. Але вона не зважилась цьому вірити, а набрала врешті відваги й запитала: «Звідки Ти приходиш, достойна Пані (Сенньора)?» Пані: «Приходжу з неба». Лукія: «Для чого приходиш сюди?» Пані. «Приходжу просити вас, щоб ви навідувались сюди шість разів підряд 13-го числа кожного місяця. У жовтні скажу вам, хто я і чого від вас бажаю». Лукія: «Ти приходиш з неба? Чи я також піду до неба?» «Так». — «Гіяцинта також?» Пані: «Також». «І Франц?» Тоді подивилась гарна Пані з виразом материнської доброти на хлопця і сказала: «Він також, але він мусить ще перед тим відмовити багато вервиць».

Все інше, що Пані сказала дітям, вони задержали в суворій таємниці. Так було і з більшою частиною того, що їм сказала в появах Божа Мати. На бажанння єпископа з Лейрії списала Лукія пізніше у манастирі все, що їй сказала з'ява. Із першої появи розказала вона у 1939 році таке:

«Пані запитала нас: «Чи хочете віддатись Богові, принести жертву і приняти добровільно всі терпіння, що Він вам зішле, як покуту за гріхи, які ображають Божий Маестат? Чи хочете терпіти за навернення грішників, щоб направити образу Бога і зневаги, що їх завдають Непорочному Серцю Марії?» Лукія відповіла втішно: «Так, ми того хочемо!» На це додала з'ява зі солодкою усмішкою: «Ви муситимете багато терпіти, але Божа ласка буде з вами і все вас піддержуватиме». При тім з'ява розвела руки, які дотепер тримала зложені, і цей рух розілляв на дітей таємне світло, яке проникнуло їх, за словами Лукії аж до глибини душі. Діти стали навколішках і відмовляли з усією щирістю молитву ангела: «Найсвятіша Трійце...» — З'ява звеліла дітям відмовляти з увагою вервицю, щоб випросити для світу мир. Тоді відплила вона не порушуючи ногами у східньому напрямі

Діти опритомнівши, поділились взаємними враженнями. Всі троє бачили з'яву. Але вона говорила лише з Лукією Гіяцинта чула її слова, Франц ні. Так було і при дальших появах. Пані говорила тільки з Лукією, що вже була одержала перше св. Причастя, Гіяцинта чула, що вона говорить, але не розмовляла ніколи з Панею в ярі, ані Пані з нею. Франц бачив лише з'яву але не чув нічого. Лукія мусіла йому на доручення Пані передати, що вона говорить. Розмова з гарною Панею тривала коло десяти хвилин. По першому враженню діти мовчали, цілковито сполошені тим, що бачили. Лише жвава Гіяцинта говорила час-до-часу. «Яка гарна Пані!» «Яка гарна Пані!» При цьому складала вона руки і вся сіяла щастям.

Дома не хотів дітям ніхто вірити. Люди запевнювали батьків, що це лише чванькуватість і видумка дітей. Так почалось зараз терпіння дітей, особливо Лукії. «Брехунка наша нова Бернадетта і т. д. Дорослі говорили: «Її варто б провчити...» Мати Лукії, чесна, боязлива жінка, була цим дуже схвильована. Вона хотіла вибити це вже з голови дитини всілякими способами, погрозами, а навіть биттям. Лукія мусіла багато перетерпіти також від своїх старших сестер. Однак вона твердо держалась при тому, що сказала і жертвувала все за навернення грішників, як Пані цього від неї вимагала.

ДРУГА З'ЯВА 13-го ЧЕРВНЯ

Діти змогли піти, не зважаючи на заборони, 13 червня до Кова да Ірія. Там зійшлося також із 6 десятків людей із Фатіми. Коли діти відмовили вервицю, сказала нагло Лукія: «Ми бачили блискавку!» «Пані іде!» З'ява стояла знов на «камінному» дубі. Присутні чули, що говорила Лукія, але не чули ані не бачили з'яви. Лукія питала знов: «Чого бажаєш від мене?» Пані сказала: «Прийдіть 13-го наступного місяця знов сюди. Не забувайте, щоденно відмовляти вервицю». Вона додала: «Я хочу щоб ви вчились читати, пізніше скажу вам, чого бажаю» Лукія просила за одного хворого, якого їй поручено. Пані сказала «Нехай він навернеться, то протягом року буде здоровий». Тоді з'ява довірила дітям перший раз таємницю. Про те розповіла Лукія 1927 року коли Ісус у Найсвятішому Причастю виразними словами до цього дав дозвіл. Я просила Паню, щоб забрала нас з собою до неба. Вона відповіла: «Так, я незадовго прийду і заберу Гіяцинту і Франца Але ти, ти мусиш ще довше лишитись. Ісус хоче установити у світі звеличання мойого Непорочного Серця. Тим, що це звеличання виконуватимуть, обіцяю спасення. Ці душі будуть розкошуватись любов'ю Божою, як цвіти які ставлю перед Його престіл». Лукія: «То я сама мусітиму лишитися?» «Ні, моя дитино, я не опущу тебе ніколи. Моє Непорочне Серце буде твоїм прибіжищем і дорогою, що тебе запровадить до Бога». «При тих словах, — писала Лукія, — розвела Непорочна Діва руки і розсипала над нами вдруге це проникливе світло, в якім ми поринули як у Божестві. Виглядало наче б Франц і Гіяцинта находились у світляному промінню, що піднімалось до неба і я у цьому промінню, що знижувалось до землі. Перед правою рукою з'яви бачили ми серце увінчане терням, що його з усіх сторін ранило. Ми розуміли, що це було Непорочне Серце Марії, зранене многими гріхами світу — воно вимагало каяття і покути».

Розмова тривала знов коло десяти хвилин. Очевидці оповідають, що в тому часі принизились галузки дерева, як би справді держали з'яву. Як Пані віддалилась на схід і галузки нагнулись в той сам бік, наче б Її одежа, воліклась по них.

Троє дітей здобули поміж глядачами нових приятелів. Але прикрощі для них не припинились, тільки, навпаки, тепер надобре розпочались; особливо Лукія терпіла багато від докорів і строгого відношення до неї вдома. Від неї вимагали за всяку ціну відкликати брехні і обманства.

Священик із Фатіми лагідно і щиро допитував дітей. Він не міг сумніватися у їх правдомовності. Але, з'ява Пречистої Діви Марії «це не може бути!» Мовчаливість Гіяцинти і стриманість Лукії збільшили його сумніви. «То не мусить бути об'явлення неба, — вагався він — то може бути обман чорта». Цей вислів священика пхнув Лукію в гризоту і сумніви, так що вона постановила не йти більше до Кова да Ірія. «Я була сильно постановила і переказала мою постанову 12. липня Францові й Гіяцинті». «Якщо Пані про мене запитає, скажіть Їй, що я боюся, щоб це не був підступ чорта». Але найближчого ранку я відчула незвичайну внутрішню силу, якій не могла опертись. «То ж пішла з своїм дядьком і обома дітьми на місце появ.

ТРЕТЯ ПОЯВА 13-го ЛИПНЯ

Великий натовп з цілої округи зібрався у Кова да Ірія. Чотири до п'ять тисяч людей. Знов заясніла блискавка, з'ява прийшла зі сходу у ясному світлі. На просьбу Лукії присутні поклякали. Цього разу Лукія мовчала, пригноблена своїми сумнівами. Тоді відізвалась Гіяцинта: «Але ж Лукіє, говори! Чи ж не бачиш, що Вона вже тут і хоче з тобою говорити!» Тоді знову спитала Лукія: «Звідкіля приходиш і чого бажаєш від мене?» Пані відповіла їй з тою самою добротою, що й перше. Вона закликала дітей прийти знов 13-го наступного місяця і пригадала щоденне відмовлення вервиці. Вони повинні молитись «щоб випросити кінець війни». «Лише просьба Непорочної Діви — потвердила Вона — може людям виєднати цю ласку!» Тоді зажадала наново від дітей, щоб жертвували себе за грішників. Тепер запитала Лукія про Її ім'я і просила потвердити правдивість з'яви чудом. Пані відповіла: «Приходьте знов сюди, щомісяця. У жовтні скажу вам, хто я і чого бажаю». Вона додала: «Я зроблю таке велике чудо, що всі люди вам повірять». Лукія передала ще всілякі просьби, що їй були поручені. З'ява з материнською любов'ю відповіла на всі просьби і обіцяла, що ці особи одержать ласку протягом року, якщо будуть відмовляти щиро вервицю. Тоді сказала вона: «Жертвуйте себе за грішників і вимовляйте часто, особливо тоді, коли приносите жертву: «Ісусе, це роблю з любови до Тебе, ради навернення грішників і як покуту за зневаги Непорочного Серця Марії». По кількох словах прощання з'ява віддалилася як попередньо.

Всі присутні помітили малу білу хмарку, що окружала групку дітей і місце появ, а також значне послаблення соняшного світла і температури. Ці яви ще повторилися також під час дальших появ, і зникали кожного разу разом зі з'явою. Ті, що стояли найближче чули під час появи голосний болючий вигук страждання Лукії, і на її обличчі бачили великий сум. Вони питали її потім про це. «Це таємниця» — відповіла вона. «Добра чи зла?» — Це для добра нас трьох». «А для народу?» — «Для одних добре, для других зле».

Справді, довірила при цій нагоді Пречиста Діва, трьом пастушкам таємницю із виразною забороною її комунебудь відкрити.

Торік, у 25-літні роковини появ, церковна влада вирішила, що прийшов час, щоб відслонити частину тої таємниці. Ми передаємо дослівний переказ По Фонзеки.

Сестра Лукія пише: «З чистого послуху і за дозволом неба». Таємниця третьої появи обнімає три важні частини, і з них я розкажу тепер дві. При словах «жертвуйте себе за грішників!», розпростерла Пречиста Діва знову руки, як і у двох попередніх появах. Світляне проміння пробило землю, і ми побачили щось, наче велике огненне море. У цім морі поринали чорти і душі із людських постатях, чорні і обгорілі, подібні до розжареного вугілля. Підкинені огненними язиками, спадали вони назад з усіх сторін, наче іскри при великій пожежі без тягару і рівноваги, зі страшним криком і виттям із болю і зневіри. Від страху нас зморозило і кинуло в лихорадку. Чорти відрізнялись від людей кошмарними і відразливими постатями. Вони були подібні до страшних незнаних потвор, але при тім були прозорі, як розжарене вугілля».

«Це видовище тривало лише хвилину. Ми мусимо бути вдячні нашій небесній Матері, що Вона нас приготовила запевненням, що

забере нас до неба. В іншому разі, думаю, були б м померли зі страху і відрази. Шукаючи охорони поглянули ми на Пречисту Діву, а Вона повна доброти і смутку, сказала нам: «Ви бачили пекло, куди йдуть бідні грішники. Щоб їх рятувати, хоче Господь установити молебень до мого Непорочного Серця. Тоді станеться, що я вам кажу: багато душ буде врятованих, і настане мир. Ця війна зближається до кінця. Але, якщо люди не перестануть зневажати Бога, то не промине багато часу, а зачнеться нова, ще страшніша війна під час наступного понтифікату» (Лукія пише до цього: «Пій XI. це був, правдоподібно, натяк на еспанську війну 1936-1938 рр., що вже почасти було міжнародною війною і початком теперішньої світової війни).

«Якщо побачите якусь одну ніч, освічену незнаним світлом, тоді знайте, що це є великий Божий знак про те, що настає кара за багато гріхів світу, що наближається голод, переслідування Церкви і св. Отця. Щоб цьому перешкодити, повинен св. Отець рішитись на посвяту світу моєму Непорочному Серцю на покаяння і св. Причастя у першу суботу, щомісяця. Коли мої бажання будуть сповнені, тоді навернеться кілька країн і настане мир. Коли ж ні, то безбожницька пропаганда поширить свою неправдиву науку по світі і розпалить війни та переслідування Церкви. (Большевизм — шукай пояснення до цього в дальшому). Багато провідників зазнають мук. Св. Отець мусітиме багато терпіти. Багато націй буде знищено. Горизонт виглядає понуро. Але бачите там один світляний промінь: «Нарешті буде моє Непорочне Серце тріюмфувати».

«Як це станеться?» — питає П. Фондека. «Відповідь може вміщатися у третій частині таємниці, що у відповідний час буде подана точніше. Покищо, до цього треба завважити, що, як казала Марія, настане посвята Її Непорочному Серцю, а у висліді цього кілька країв навернеться і світові буде подарований час миру».

З'ява закінчила так: «Не кажіть нікому про це! Французі можете сказати». Трохи пізніше додала: «Як відмовляєте вервицю, то кажіть по кожній заповіді: «Мій Ісусе, прости нам наші гріхи: охорони нас перед огнем пекла; впровадь усі душі до неба, особливо ті, що найбільше потребують Твого милосердя».

П. Фонзека робить такий підсумок: «Третя поява є найбагатіша на провіщання і обіцянки. Найвизначніший момент у ній — це посвята Непорочному Серцю Марії. Молебень до Найсвятішого Серця Марії і покути у перші суботи місяця означені, як запобіжний засіб, через що багато душ спасеться і запанує мир на світі. Також поруч інших користей, посвячення світу Непорочному Серцю Марії, приведе до прискорення миру і навернення деяких країн».

Стільки П. Фонзека, що, як він каже оголосив власними словами Лукії більшу частину таємниці. Здається таємниця охоплює ще точніші вказівки, але вони ще закриті мовчанкою. При згадці про безбожницьку пропаганду, про її наслідки та навернення деяких країн була на думці передовсім Росія. Це виникає з іншої інтерпретації, де сказано: «Якщо ні, то Росія розширить свої ложні науки по цілім світі», і при кінці: «Росія навернеться» а також з цього, що св. Отець приняв до своєї молитви просьбу за навернення Росії.

Сестра Лукія пише ще про таємницю: «Може дехто думає, що я вже давно повинна була оголосити ці речі, бо вони були б мали тоді подвійну вартість. Якщо так було б сталося, то виходило б,

що Бог хоче послужитися мною, як пророком. Але це не було Його наміром, бо тоді не був би наказав мені мовчати і був би того наказу через своїх заступників не потверджував. Я думаю, що Бог хотів мене лише використати до того, щоб показати ясно світові, що треба уникати гріха і через молитву та каяття відбувати покуту за нанесені Йому зневаги».

З'ява повідомляла про великий Божий знак, що наближається друга світова війна, яка буде «страшна, страшна». Цим знаком буде «незнане світло в якусь одну ніч». Лукія думала, що пізнала цей знак у надзвичайнім полярнім світлі, яке осяяло небо в ніч із 25. на 26. січня 1938. року. Всі часописи з 26. січня 1938 року вмістили вістки про це незвичайне світляне явище, що було видне у цілій західній Європі, між 21. і 23. годиною. Його описали як «мерехтіння, що переливалось з темночервоного кольору у фіолетний». «Небо запалало, наче заграва велетенського пожарища». Сестра Лукія писала тоді про це до єпископа з Лейрії і запевняла, що «ці провіщання незабаром здійсняться».

ДВІ ВАЖНІ ЗАЯВИ ПРО ТАЄМНИЦЮ ТРЕТЬОЇ ПОЯВИ

Кардинал Шустер із Міляно повідомив у пастирському листі в травні 1942. року про посвячення своєї діяцезії Непорочному Серцю Марії. При тому подав він з таємниці деякі винятки, що ще не були ніде оголошені. Кардинал виказує у своєму письмі узгодженість цієї тепер опублікованої візії з розвитком теперішніх подій і додає:

«Недавно розповіла: «Одинока в живих тепер із трьох пастушат церковній владі, що наша люба Пані висловила їй бажання, щоб світ урочисто посвятився Її Непорочному Серцю. Нагородою за цей вчинок буде: закінчення війни, поворот Росії до єдности з католицькою Церквою та початок нових навернень до католицької Церкви».

На святі 25-ліття поява у Фатімі сказав кардинал Черейєйра з Лісбони 13. травня 1942. року у Кова да Ірія, що час першої появи (13. травня 1917 р.) припадає на день висвячення в єпископи теперішнього нового св. Отця, у Сикстинській каплиці.

«У цьому дні була перша поява нашої любої Пані з вервицею, що принесла світові заяву, якої далекосяжність ще не дається оцінити. Цей факт розкриває нам ясний горизонт надії у кривавій мряці теперішности. З повним правом можемо плекати довір'я, що Бог на просьбу Непорочного Серця Тої, яку ми називаємо Матірю Милосердя, приготовляє великі ласки для світу. Коли ми дивимось на окутані димом криваві руїни в морі огню, то дехто може думати про кінець світу. Але коли віримо у Боже провидіння і Материнське Серце Непорочної Діви, чому ж не маємо ще більше молитися за ті тяжкі страждання світу, що відроджується. Фатіма не відкрила ще всіх її таємниць Португалії і цілому світові. Але на нашу думку, не скажемо забагато, що це, що Португалія вже відкрила, є знаком і підставою того, що вона ще заховує для світу».

Той самий князь церкви писав у жовтні 1942 року у передмові до книжки: «Гіяцинта»: «Ми думаємо, що появи у Фатімі започатковують нову епоху, епоху Непорочного Серця Марії. Те, що в Португалії сталося, заповідає голосно чудо. Це заповідь того, що Непорочне Серце Марії приготовляє для світу».

13. СЕРПНЯ ПЕРШЕ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

Новини про події у Фатімі, а особливо заповідь великого чуда, рознеслись скоро по цілому краю. До цього причинилась найбільше антирелігійна преса, що звернула на Фатіму свій насміх і кепкування. У повітовому місті Дурем був тоді старостою (начальником повіту) один безвірник. Він був паном і пострахом повіту. Почувши про появи постановив здушити ці «реакційні вістки». Ранком 13-го серпня з'явився він у Фатімі. Він наказав дітям прийти до будинку пароха та запропонував їм підступно, що завезе їх автом до яру. Але авто не поїхало в яр, тільки до Дурем. Тут настоював староста на дітей, щоб йому оповіли важну таємницю. Тому, що вони відмовились, замкнув їх у одній кімнаті свого помешкання. Другого дня силкувався він знов всілякими способами вимусити таємницю у дітей. Їх запроторено тепер у тюрму, де вони мали сидіти доти, доки не видадуть таємниці. Їх було попереджено, що якщо вони будуть ще далі опиратись, то зварять їх у кип'ячій оливі. Діти були певні, що погрози сповняться. Але вони твердо придержувались своєї постанови і відмовляли свою посвяту до жертви: «Ісусе з любови до Тебе, за бідних грішників, за св. Отця і як покуту за зневаги Непорочного Серця Марії».

Тепер був повітовий начальник доведений до крайности. Найближчого дня казав припровадити дітей і розкричався до них: «Або скажете мені правду, або зволю вас вкинути в кип'ячу оливу! Вона стоїть вже готова!» Тоді звернувся до Франца: «Скажи мені таємницю!» «Я не можу». — «Добре». Він запровадив його до другої кімнати. Тоді вернувся назад. «Ну, цей вже зварений. Тепер ти!» — звернувся він до Гіяцинти. «Скажи мені таємницю!» «Я не можу її нікому сказати!» — «Не можеш? Це ми зараз побачимо!» Він схопив її брутально за руку і випровадив.

Про дальше розказує Лукія: «Вкінці прийшла черга на мене. Вони сказали мені, що моя сестра й брат вже поварені і мене чекає та сама доля, якщо не виявлю таємниці. Хоч я думала, що це напевно станеться, не мала жадного страху. Вони замкнули мене з моїми кревними і сказали, що будемо зварені». Староста продовжував свої зусилля наступного ранку. Та йому не лишалося ніщо іншого як 15. серпня привезти дітей знов до Фатіми.

Тимчасом ждало на дітей нетерпляче у Кова да Ірія 13. серпня около 18 тисяч людей. Як товпа почула, що староста забрав дітей до Дурем, вона заворушилась. Вона хотіла зараз рушити до Дурем, але з неба вдарив могутній грім, і сліпуча блискавка прошила повітря. Тоді відбулося все так, мов би діти і з'явa тут були. Коло дуба з'явилась гарна біла хмарка, побула около 10 хвилин, піднеслася потім у повітря і зникла. Всі були вдоволені, мов би Пречиста Діва справді показалась і розійшлись спокійно з яру.

ЧЕТВЕРТА ПОЯВА 19. СЕРПНЯ

19. серпня пасла Лукія, Франц і Іван, один з його старших братів, вівці у місці, званім Балінгос. Діти побачили ті самі ознаки в повітрю, як при появах у Кова да Ірія. Лукія попросила Івана припровадити Гіяцинту. Як тільки вона прийшла, показалась Пані дітям, точно як по перших. Яка радість для дітей, що так болюче відчули свою неприсутність на появі 13-го серпня.

Пречиста Діва стояла і цього разу на дубі. Вона жалувала своїх малих приятелів за терпіння, яке їм заподіяно. Через ці злобні затії безбожників не буде заповіджене на жовтень чудо таке захоплююче. Тоді закликала дітей до умертвлення і закінчила:

«Моліться, моліться багато і приносіть жертви за грішників, бо так багато душ йде до пекла і немає нікого, хто б за них жертвував і за них молився».

Поява тривала так само довго, як і попередні, але Іван, що також був присутній, не бачив ані не чув нічого. Діти відрізали галузку на якій стояла з'ява, і забрали з собою. Проходячи попри дім Лукії, показали галузку її матері. Вона взяла її в руку і всі почули зараз прегарні пахощі, що випливали з зелених листків. Тепер набрала мати певности, що її дитина не говорила неправду. Але, підозріння і вороже відношення до дітей не припинювались.

П'ЯТА ПОЯВА 13. ВЕРЕСНЯ

Громадськість Португалії цікавилась все більше появами у Кова да Ірія. Ранком 13. вересня всі дороги до Фатіми були повні людей, що йшли або їхали. Та це не були вже цікаві, але богомольці, що молились з покорою. Лукія розповідає: «Дороги були повні людей, і всі хотіли з нами говорити. Вся уважливість людська зникла. Багато людей, навіть з високих кругів, протискались крізь натовп, що нас окружав, ставали на коліна і просили нас передати їх просьби любій Божій Матері. Інші, яким не пощастилось до нас протиснутись, просили нас здалека, а також із мурів та дерев, на які вони повилазили, щоб нас краще бачити: «З любови до Бога просіть Пречисту Діву за виздоровлення мого сина-каліки — за виздоровлення моєї сліпої дитини — за навернення грішника, що мені дорогий і т. д.». «Нам поручували всі злидні бідного людства. Ми обіцювали одним, другим простягали руку, і так ішли далі, при чому кілька мужчин промощували нам дорогу крізь людський натовп.

Коло полудня можна було нарахувати 25-30 тисяч людей, що прибули без уваги на жнива. Лукія просила тих, що її оточували відмовляти вервицю. Люди стали навколішки і могутня молитва та благання піднеслися до Небесної Цариці. Точно опівдні почало сонце бліднути і повітря набрало золотожовтого кольору. Нараз дівчина перестала відмовляти вервицю і закликала на радощах: «Вона вже тут, я бачу Її!» Майже одночасно відізвались вигуки радости серед величезної громади. Тисячі рук показували на небо. Марія дала видимий доказ своєї присутности: «Дивіться там угорі! Там! Чи ж не бачите?» і т. д. На ясному небі невидно жадної хмаринки. Але овальна світляна куля рухається перед очима тисячів із сходу на захід, посувається поволі і маєстатично просторами, та розсуває сліпучий, але приємний блеск. Коли дійшла до місця появи — зникла. Але за чверть години при кінці появи, піднеслась та сама куля до неба і зникла на сході. Люди назвали цю кулю «світляний літак нашої Пречистої Діви». Також бачили вони дуба і дітей, окружених білою хмаркою. Крім того з неба падали наче білі квіти або сніжинки, що, не долітаючи до земл, зникали на відповідній висоті. Це чудо поновлювалось ще багато разів у відпустові дні перед стотисячною громадою і його також фотографували. Єпископ з Лейрії був також свідком цієї події. Тоді бачили діти лише Пре-

чисту Діву. Вона доручила далі відмовляти вервицю, щоб вимолити кінець війни. Обіцяла їм також прийти 13. жовтня із св. Йосифом і Ісусом-дитиною. Але 13-го вони мусять безумовно знов прийти сюди. Лукія просила Пречисту Діву уздоровити деяких хворих, які їй себе поручили. Вона відповіла: «Я уздоровлю декого, але не всіх, бо у них є замала віра».

«Нарід — сказала Лукія — хотів збудувати тут каплицю!» З'ява одобрила плян, на це повинні витратити половину пожертв.

Вкінці закликала Лукія: «Вона вже відходить». Біла хмаринка зникла, таємничі білі пластинки перестали падати, світляна куля розплилась у синяві неба і соняшне світло набрало свого звичайного кольору. Натовп поволі розійшовся.

ОСТАННЯ ПОЯВА 13. ЖОВТНЯ

Завдяки оповіданням прочан і звідомленням часописів всюди знали про заповіджене на 13. жовтня чудо. Нарід огорнула незвичайна напруга. Одна поважна жінка заявила дітям: «Якщо чудо, яке ви заповіли, не станеться, то ці люди спроможні спалити вас живцем». Одначе діти відповіли спокійно: «Ми не маємо страху. Пречиста Діва нас не обмане». Також мати Лукії була дуже стурбована. Вона хотіла передше із своєю дитиною через добру сповідь приготовитись на смерть. Але Лукія зберегла повний спокій.

Вже напередодні появи всі дороги до Фатіми роїлися від всілякого роду підвод. Пішоходців була незліченна кількість. Багато з них ішли на прощу босоніж. Всюди відмовляли вервицю і співали побожних пісень. Не зважаючи на холодну пору року, тисячі ночували під голим небом. 13. жовтня був холодний дощаний день. Цілий передполудень йшов дощ. Та людський натовп все збільшувався. Під його ногами перемінилась скоро розмокла земля у болото. Опівдні заповнило околицю Кова да Ірія коло 70 тисяч людей, з усіх сторін краю, усіх професій: робітники, селяни, лікарі, адвокати, професори і особи з найвищих кіл. Великі часописи прислали своїх найліпших репортерів. Дітям, яких кожний хотів бачити, промощували дорогу крізь густий людський натовп з великим трудом. Нарешті опинились вони коло малого дуба. Дощ ще все ішов. Люди відмовляли вервицю, а в відступах співали побожні пісні. Лукія просила позамикати парасолі, люди послухали.

Точно о 12-ій годині Лукія задрижала і сказала: «Блискавка! Вона глянула на небо: «Ось!» Очевидець оповідав пізніше: «Обличчя дітей ставали все кращими і прибрали рожеву закраску». Учасники бачили тричі як довкруги дітей повставала біла хмарка та висіла у повітрі заввишки в 5—6 метрів. Вона була подібна до хмарки з кадила, так наче б цю появу підготовив якийсь невидимий священик.

Лукія спитала знов: «Хто Ти є, достойна Пані, і чого бажаєш від мене?»

— «Я є Пречиста Діва з вервицею. Я прийшла закликати вірних, щоб змінили своє життя, не засмучували більше гріхами Бога, що так дуже зневажений. Щоб відмовляли святу вервицю, попрявились і покутували за свої гріхи». Тоді вона вимовила зі смутком на лиці і з просьбою на устах слова, що зробили найглибше враження на Лукію: «Не дай їм більше смутити Бога, бо він вже те-

пер досить ображений!» Вона додала: «Я бажаю на цьому місці мати каплицю на мою честь».

Вона запевнила, що коли люди поправляться, війна незабаром скінчиться, і Вона вислухає їх просьби. Опісля попращалась з дітьми і віддалилася в сторону сонця. Вона розпростерла знов руки, а тим разом світляні промені скеровувались до сонця, що нараз показалось.

ЧУДО

В цей момент промовила Лукія до зібраних людей: «Дивіться на сонце!» І ось зібраний натовп побачив своєрідне, ніде не бачене явище, що було одним із тих чуд, які заповів Христос на останні часи: «Сили небесні задрижать». Нараз перестав йти дощ, і густа маса хмар розступилась. Сонце показалось в зеніті як срібно-блискучий кружок, який можна було оглядати без зусилля і небезпеки. Воно почало крутитись довкола себе з неймовірною швидкістю, як огненне колесо. Воно мінилося по черзі і всіма красками веселки і розсівало на боки світляні проміння і цілі снопи світла. Небо і земля, скелі і люди поринали то в жовте, то зелене, то червоне, синє та фіолетне світло. Кілька секунд стояло сонце спокійно, а відтак розпустило знов світляні і кольорові круги довкола себе — ще величавіше, як дотепер. Знов затрималося і втретє розпочалося це видовище, якого жадною уявою не можна собі представити.

А ті 70 тисяч людей? Знепритомніли без віддиху, наче зачаровані, вдивлялись у небо. В один момент здавалось, наче б сонце зірвалось із небозводу і зигзакувато летіло на землю. Могутній крик страху понісся з натовпу. Чудо! Чудо! — кричали тисячі. «Вірю в Бога!» кричали інші. Витай Маріє! («Аве Марія!») «Мій Боже, змилосердися» — кричало найбільше людей. Всі стали навколішки в болото. Люди кричали, плакали, бились у груди, збуджували акт жалю, відмовляли Отченаш, Богородице і т. д. Згодом заспокоїлись і співали хором молитву Вірую.

Хто ж може описати зворушення і захоплення товпи! Один старий чоловік, дотепер невіруючий, простягнув руки і кликав: «Пречиста Діва! Непорочна Цариця!» Сльози котились йому по лиці. Зворушений стояв він з піднесеними руками, наче пророк і кричав з цілої сили: «Царице Вервиці, рятуй Португалію». Такі сцени відбувались повсюди.

Соняшне чудо тривало 10 хвилин. Всі присутні без винятку бачили його. Віруючі і невіруючі, селяни, міщани, науковці, журналісти і масони. Єпископ з Лейрії пише у своєму пастирському листі з 13. жовтня 1930. року:

«Соняшний феномен із 13. жовтня 1917. року, що був описаний в тодішніх часописах, був чимсь надзвичайним і зробив найсильніше враження на тих, що мали щастя його оглядати. Діти провістили день і годину, коли це мало статися. Вістка про це пробігла скоро цілу Португалію і не зважаючи на холодну погоду та невпинний дощ, зійшлись незчисленні тисячі, що були у цій останній появі очевидцями тих феноменів і обставин, серед яких світ зложив поклін Цариці неба і землі, тій Цариці, що блистіла ясніше сонця в сам полудень. Цього феномену, що його не зареєструвала жадна астрономічна обсерваторія, не можна пояснити природнім способом. Але його бачили представники всіх кругів і соціяльних кляс, вірні і невірні, журналісти найкращих португальських часописів та люди,

що від місця появи були віддалені не багато кільометрів. Тому відпадає пояснення, що тут траплялась збірна суґестія. Ці явища на сонці було видно у віддалі 30—40 км від Фатіми .

Коли натовп трохи очуняв, його заскочила нова несподіванка. Одіж, що була зовсім промокла від невпинного дощу, по небагатьох минутах висохла і стала чиста. Ніхто не відчував неприємного враження від мокроти.

Це було прощання Марії з дітьми, в долині Кова да Ірія і людським натовпом. Очевидці повторяли все: «Ми бачили знак Бога». Безперечно небо вчинило ще небачене чудо, щоб підтвердити з цілою силою правдивість появ і довір'я до дітей, та щоб підкреслити незвичайне значення післанництва неба, що його посередницею була Мати Милосердя.

Коли натовп у німому зачудуванню оглядав першу частину соняшного феномену, діти оглядали цілком інше видовище.

У п'ятій появі обіцяла їм Пречиста Діва прийти у жовтні із св. Йосифом і Ісусом дитиною.

Лукія розповідає, про цю появу, яку вона бачила не на дубі тільки на небі коло сонця, під час соняшного чуда: «Я бачила св. Йосифа і Ісуса-Дитя біля Пречистої Діви. Праворуч Пречиста Діва у білій одежі і ясносинім плащі, обличчя ясніше сонця, ліворуч св. Йосиф з Ісусом дитиною на руках. Ісусик був зовсім малий, мав один або два роки. Обидва мали ясно червону одіж. Бачила також, як Ісус благословив світ. Коли ця візія зникла, бачила я ще Божу Матір у двох різних появах: у першій здається це була Страдальна Божа Мати, але не мала меча в грудях. у другій — Вона була, як Марія з гори Кармель». Під час візій не було ні слова розмови. Також Франц і Гіяцинта бачили св. Родину, але не бачили обох інших появ Матері Божої.

ФАТІМСЬКЕ ЧУДО

Усюди, в найдальше село чи оселю Португалії зайшла в'стка про чудесні події у Фатімі і розбудила всюди велике зацікавлення та могутне відродження віри і побожности. Бо притаманна португальському народові риса, передовсім його почитання Богородиці, «Цариці і Матері Марійського Краю», зовсім наново ожили. Нарід відчував присутність своєї цариці в краю, вона показалась рівночасно країні і людям. Щораз більше напливали тисячі і десятки тисяч до Фатіми, все живіше будилась і кріпилась віра, все жвавіше билися серця для нашої любої Діви з Фатіми А Небесна Мати і Цариця відповідала на це все більшою ласкою і благословенням.

На весні 1921 року викупив єпископ з Лейрії цілу околицю Кова да Ірія, і вже восени того самого року почались підготовні роботи для збудування величавої святині Португалії, базиліки Пречистої Діви з вервицею. Будування тепер наближається до свого закінчення. 13. жовтня 1921. року за згодою єпископа була відправлена на місці появ Служба Божа. Зараз же, як відповідь Божої Матері, появилося у цім зовсім безводнім вапняку багате джерело. Це було місце, де 13. травня 1917. року друга блискавка засвітила появу. Друге джерело з'явилося несподівано у віддалі кількох метрів на весні 1927 року. Уночі 6. березня 1922. року зірвано динамітом разом з дубом малу капличку, збудовану в місці появ на зрубанім стовбурі дуба. За вісім днів зібралось більш десяти тисяч

прочан для покути і протесту у Фатімі, а 13. травня без уваги на виразну заборону уряду, відбулося велике національне Свято Покути при участі 60-ти тисяч прочан у Кова да Ірія. Збудовано нову каплицю з багатьма престолами з уваги на велику кількість священиків, що там прибували. 1924. року закладено наріжний камінь під нову лікарню. 1927. року посвятив єпископ з Лейрії довгу на 13 км дорогу, як «хресний шлях», що веде прочан до святого місця. 13-ий день травня 1930. року, у 13-ті роковини першої появи, бачив зібраних 300 тисяч прочан у Кова да Ірія. 13. жовтня того самого року оголосив єпископ з Лейрії свій пастирський лист про Фатіму, де він заявив, що поява заслуговує віри і дозволив прилодне звеличання Пречистої Діви з вервицею у Фатімі. 13-го травня 1931. року у всенародній прощі до Фатіми брав участь незліченний натовп народу під проводом Його Еміненції кардинала Черейсйрії з Лісбони і цілого португальського єпископату. У цьому дні урочисто посвятили єпископи цілу країну Пречистій Діві з Фатіми.

Також у громадському житті Португалії сталася велика зміна. Від консервативного повстання Сідонія Пайс з кінцем 1917. року, уряд пішов по шляху повільного зближення до Церкви. 10. липня 1918. року нав'язано знов дипломатичні взаємини з Папою. По світовій війні повстання і революції не дали країні прийти до спокою, аж генерал Кармона 18. травня 1926. року установив військову диктатуру і став президентом республіки. Він і визначний голова ради міністрів Олівейра Саляцар установили спокій та порядок, і країна повільно йде до уздоровленння і розквіту. 12. травня 1929. року прийшли обидва, президент держави і президент міністрів, з іншими членами уряду як прочани до Фатіми, щоб себе і цілу націю посвятити Пречистій Діві з вервицею.

Яка зміна від 1917. року! Вже 1930. року писав єпископ з Лейрії у своєму пастирському листі про Фатіму: «Почитання Пречистої Діви з Фатіми поширилось дуже скоро, так у місцевій дієцезії, як і в Португалії. Сьогодні воно поширюється в цілому світі і найшло доступ не лише до католицьких народів, але також до протестантських, навіть до невірних. Повний любови, але заразом сумний вираз Пречистої Діви — Вона любить нас як Мати, хоч також сумує через наші гріхи, — носиться по усій землі. Він бадьорить серця і оживляє наново віру. Тисячі людей з різних соціяльних шарів, з різних сторін краю масово прибувають до Фатіми при відсутності якоїнебудь реклями, зацікавлюючих об'єктів, без жадної вигоди та без уваги на великі труднощі — подорожі. Де, як не у Фатімі найдемо маси людей разом у найкращому порядку, у глибокій пошані? І це не лише раз чи два. Релігійне піднесення поступає далі, удержується, росте з року на рік... Яка чудесна сила в Пречистої Діви, що провадить маси на голу гору, що перемінила за кілька років місце без життя у прегарний центр побожности, найбільш задивлюючe чудо, яке може записати релігійне життя нашого часу».

У 1929. році писав університетський професор д-р Людвик Фішер з Бамберґу про свої враження з Фатіми. «Фатіма є одною з найвизначніших, якщо не найвизначнішою подією сучасности». Він змалював пізніше глибоку віру, дитяче довір'я і полум'яну любов цих сотень тисяч, що обсипають образ під час церковного походу дощем троянд, махають йому білими хусточками, його оспівують, як жадне око не лишається сухе, одинокий, незрівняний

тріумф віри, любови і віддання. І яке природне є це все, яке правдиво людське, глибоке і дитяче! І рожі, молитви і жертви, що тут у такій кількості процвітають, як, може, на жадному іншому місці світу. Я думаю, що це видовище не бачене деінде у світі. У 1925. р. був я присутній на канонізації в почот святих св. Тереси «від Дитяти Ісуса», де було зібраних у базиліці св. Петра коло 80 тисяч людей. Але що це значить у порівнянні із цими масами народу, що сповнені любови і духа посвяти для Пречистої Діви та віри у Найсвятішу Евхаристію!»

Фатіма стала найбільшою Марійською прощею світу, не лише з уваги на кількість прочан, але ще більше, як огнище релігійного життя, якому жадне інше не дорівнює. Тисячі шукають і находять вилікування і зцілення тіла. Тепер вже більше не підраховують чудесних уздоровлень, що їх довершує безмежна віра і довір'я, як також могутність і доброта Пречистої Діви з Фатіми. Але без порівняння численніші і кращі є духові уздоровлення і воскресення з мертвих. «Якщо б сповідальниці не були запечатані незламною таємницею сповіді, про многі чуда ласки могли б вони розповісти» — твердить єпископ з Лейрії.

Але найбільшим чудом з Фатіми є і буде урятування і обнова Португалії, що збудилась направду до нового релігійного життя. Переслідування Церкви вже давно припинилось; віра і мораль розквітають прегарно. Сім'ї, за малими винятками, відмовляють щоденно знову спільно вервицю. Католицька преса постійно зростає. Кількість священичих і монаших звань зросла удвоє і втроє. Діти об'єднуються при евхаристійному рухові і уважають Франца та Гіяцинту для себе зразком і оборонцями.

Еспанська братовбивча війна з своїми страшними мордуваннями, знищеннями не заколотила ні на один день внутрішнього спокою країни. Що було б сталось з Португалією, якщо б її була застала ця революція у її попередньому розхитаному стані? Було б неможливо це собі уявити. Вірні своєму обітові, зложеному на кілька тижнів перед вибухом еспанської революції, закликали португальські єпископи у 1938. році своїх вірних відбути паломництва подяки до Фатіми. У ньому взяло участь пів мільйона прочан. Посвячення країни Пречистій Діві з Фатіми було урочисто відновлене. У спільному пастирському листі дякували єпископи Божій Матері за «особливе благословення, що від часу появ у Фатімі зійшло на Португалію і по страшній бурі переслідувань принесло новий час миру і християнського обновлення». У 1940. році заключено конкордат, може найкорисніший, який колинебудь Папа заключив із якимсь урядом.

У 1942. році святкувала ціла країна, Церква і держава, нарід, уряд і єпископат з подякою і надзвичайною урочистістю 25-літній ювілей Пречистої Діви з Фатіми. У своїй радієвій промові з 31-го жовтня 1942. року перелічує св. Отець величаві прилюдні вияви і вірности Марії:

1) Гурток дітей евхаристійного руху, де малята, так дуже вирізнені Ісусом, з дитячим довір'ям чистоті невинности запевняли Богоматір, що вони без решти виконали у молитвах, св. Причастю, пожертвах по тисяч разів усе, чого вона забажала.

2) Всенародна проща богомольців відбулася 13. травня 1942. р. в «День героїв жертви», що без уваги на холод, зливний дощ і великі віддалі, які треба було пройти пішки, злучила у Фатімі сотні

тисяч у молитві, подяці й покуті. Найясніше світив серед зібраної маси у шляхетній самоповазі і величавій красі приклад португальської молоді. «Не зважаючи на недостатню кількість комунікаційних засобів і на незвичайно холодну слотну погоду, найшлось у Фатімі 13. травня 1943. року не менш як 300 тисяч прочан. Більшість прийшла пішки і приняла на себе всі невигоди, холод і дощ як покуту. Багато тисяч юнаків із католицьких організацій молоді, студентів і гімназистів наслідували римських прочан із багатих на релігійні почуття часів. Скоро тільки побачили здалека святе місце, поклякали в болото на середині дороги і відмовляли вервицю. У стіп чудотворної ікони присягали вони пізніше, «за всяку ціну жити як стопроцентові католики, хоча б це мало коштувати здоров'я чи навіть життя». І тоді звернулись до зібраних в чудотворній місцевості єпископів: «Ми є тут. Ми хочемо бути перші у новому поході спасення. Вимагайте від нас багато на полі апостольства!»

Героїчна постава цих молодих людей зробила на присутніх таке велике враження, що їх у поворотній дорозі додому захоплено зустрічали у багатьох селах.

3) «Ревне прилюдне звеличання Пречистої Діви у її тріюмфальнім поході із святого місця у Фатімі до столиці краю під час пам'ятних днів 8.—12. квітня того ж року (1942), було найбільшим актом віри у 800. історії вашої батьківщини». Коли католицька молодь з великим піднесенням відбувала свій конґрес в Лісбоні 8—12. квітня, то жіноча молодь вибрала собі за предсідницю Пречисту Діву з Фатіми. Чудотворний образ опустив Кова да Ірія 7-го квітня в авті «португальського легіону», що виєднав цю почесть для себе. Дорога завдожки з 150 кілометрів — це був один великий тріюмфальний похід. По дорозі з околиць, віддалених на 5—10 км спішив нарід, щоб на колінах зробити почесний шпалір. У самій столиці чекало все населення під проводом церковних, світських і військових достойників. Треба було їхати крок за кроком, потім знову ставати, десять разів, сто разів, бо всі хотіли привітати Марію, поклонитись і помолитись.

Похід прибув до Лісбони увечері 8. квітня. Більша частина мешканців вже давно зібралась на Кампо Ґранде. Коли вкінці з'явилась Небесна Паломниця, несказанне зворушення огорнуло місто. Всі стають на коліна, поздоровляють, плачуть, просять. Могутне видовище! Промощуючи собі дорогу крізь схвильовані маси, прибула Пречиста Діва з Фатіми аж до нової церкви, що була їй посвячена. Там вона перебувала, там приймала чотири дні поклін від пів мільйона своїх дітей. Наради конґресу відбувались у атмосфері досі незнаної побожности. На Службі Божій під голим небом Пляца де Імперо приняло лише з-між молоді 15 тисяч осіб св Причастя. Прийшла незабутня ніч 12. квітня 1942 року. Один еспанський священик, що був її свідком, писав під заголовком «Весна у Португалії»: «Ця дата повинна б бути викута всюди у мармурі. Кілометрами видовжувалась маса народу 500—600 тисяч. При такій великій масі надаремні всякі підрахунки Було присутнє все населення міста, крім того багато тисяч, що прийшли з краю. Наче шум моря несеться шепіт молитв. Де лише приходить Пречиста Діва, вибухає несказанне захоплення. Просьби, оплески, пісні, хлипання, сльози радости, любови, каяття на всіх очах: вірних, байдужих чи цікавих. Тільки не на очах невірних, бо таких вже не було. Похід

з смолоскипами, що почався о 10-ій годині вечора, вернувся о 4-ій ранку до церкви. Але маси ще не розходились. Пречиста Діва з Фатіми мала залишити столицю о 5-ій годині ранку і ціла Лісбона хотіла її ще бачити, одержати останнє благословення, подати їй останнє поздоровлення».

4) «Цінна корона з золота та найшляхотніших самоцвітів і — що більше — з чистої любови і щедрих дарів, яку ви посвятили 13. жовтня вашій заступниці у святій місцевості Фатімі, як доказ і вічний пам'ятник неустанної вдячности». — Ця корона важить 1200 гр. і має, між іншим, 950 76-каратових брилянтів, 1500 20-каратових розет, 313 перлів і 2650 самоцвітів. Урочисту коронацію на володарку миру перенесено на ліпші часи...

Зібравши все це разом, розуміємо, коли св. Отець говорить про атмосферу чуда «що розтягається над Португалією, проявляється в чудах і у ще більших, численних чудах навернення, що розбудило врожайну весну католицького життя. З сердечною любов'ю лучимося з вами, щоб величати і хвалити Бога і щоб віддати честь і подяку Йому, творцеві всього добра і тим. через яких Божа щедрість розлила струмінь ласки».

Один втаємничений підсумовує свої міркування над чудом у Фатімі такими словами: «Хто по 25 роках досліджує Фатіму з цілому, в подробицях, її безпосередні наслідки і її світове значення, той мусить бачити тут надзвичайне і подивугідне об'явлення Непорочного Серця Марії, що є найглибшим співчуттям і материнською любов'ю до бідних, грішних людей.

Любов до Бога: «Не ображайте більше Бога! Він вже досить зневажений!» — звучать Її слова.

Про доброту і могутність Небесної Матері говорять факти. **Чудесне уздоровлення 47-літньої Марії де Комо з Арнал біля Мацейри, повіт Лейрія.**

Марія терпіла тяжко, всі познаки хвороби зраджували в неї сухоти. Боліла в неї голова, шлунок і кишки. Це діялось ще перед чудесними появами в Фатімі у 1916 році. Болі чим раз більше змагалися, відчувала їх по обох сторонах, а передусім в грудях, віддих у неї ставав чимраз тяжчий. Ноги, руки і підчеревя були стало опухлі. Зроджувалося підозріння, що причиною того був внутрішний боляк. Хвора замітно з дня на день худла, по трьох місяцях стала немов кістяк.

Не була в силі нічого нести, ні двигати, збіралось їй часто на воніти, однак ніколи їх не мала. Після кожної їжі болі у неї змагалися та не давали їй спати. Весь час могла тільки пити молоко. Стало мучив її сухий глибокий кашель. у плюватині появлялась кров.

Всі сусіди знали про її хворобу і були переконані ,що Марія хвора на сухоти, вона теж сама побоювалась, що її діти від неї набавляться чахотки. Надармо шукала вона помочі у ліках, вкінці зрезигнована, придавлена тяжкою недугою, очікувала смерти.

Настав 1917 рік. Вістка про чудесні появи у Фатімі розійшлась лискавкою і дійшла до нещасної хворої Марії. Промінь надії вступив в серце нещасної хворої жінки. Повна довір'я почала вона благати Небесну Неньку про поміч в її недузі. Обіцяла чотири рази відбути прощу до Фатіми. Муж її поважний та релігійний почав противитись тому, мав переконання, що це зухвалість у жінки, коли вона не може без відпочинку зайти на кінець городу, якому не

більше як двісті метрів, а тут вибирається вона на прощу. Надто вони були дуже бідні і ніяк не могли б наняти жадної підводи. Хвора Марія не переставала просити чоловіка, не помогли його відмови, не міг чоловік опертися просьбам нещасної хворої і остаточно згодився з хворою відбути прощу, хоч сам був переконаний, що вона в дорозі помре.

Раненько вибрались в дорогу до недалекої Фатіми. Даремні були побоювання чоловіка хворої, бо чим більше зближалися наші паломники до Фатіми, тим хвора почувалася краще. З поворотом до дому, болі у хворої злагіднилися так, що вона дорогою могла вже відмовляти вервицю. По кількох днях відбули другу прощу, знова хворій покращало, крім молока почала вона споживати й інші потрави. Після третьої прощі хвора взялася вже і за роботу, стала здоровою, а четверта проща була вже не прощею просьби, а прощею подяки, бо після третьої прощі стала зовсім здоровою. Здоровля її вернула Фатімська Божа Мати.

УЗДОРОВЛЕННЯ ЮСТИ ПЕРЕЙРИ

Начальний лікар д-р Перейра Ґенс враз з іншими лікарями беруть часто участь у процесійних походах у Фатімі, під час яких відбувається благословення хворих прочан Найсвятішими Тайнами, щоби нарочно обсервувати вислід благословення хворих. Лікарі оповідають, що многі сейчас відчувають полекшу в моменті, коли відбирають благословення, уздоровлююча сила зроджується в організмі і з-місця лагіднить хвороби. Про таке нагле уздоровлення подав вістку в 1928. році в травні часопис.

Нагле чудесне уздоровлення Юсти Перейри. Юсту потовкли сполошені воли. В наслідок того знерухоміла у неї рука і рамя та стало були опухлі. В такому хворому стані мучилась Юста 5 літ. 13. квітня 1928. року в такому хворому стані прибула Юста до Фатіми. В моменті коли відбувалось благословення хворих Найсвятішими Тайнами, відчула хвора виразно, як якась оживляюча сила влилась в хворі її члени і вернула їй повну можливість руху. По п'яти роках Юста за Божою поміччю назад володіла своєю рукою. При тому звіті в часописі була знимка і лікарські свідоцтва.

УЗДОРОВЛЕННЯ 21-ЛІТНЬОЇ КАЛІКИ ІЗАБЕЛІ РІБЕЙРО ДЕ ФРАЙТАС

Ізабеля Рібейро належала до групи паломників із міста Порто. Перед двома літами стрінуло її нещастя. Під час коли вона мила двері, нагло зірвався вгорі балкон, впав на землю при чому її побив так, що в неї залишилась зломана нога, мидниця і сильне стрясення мозку. Її перевезли до місцевої лічниці. Тут перебула Ізабеля чотири місяці, після того могла ходити тільки при помочі протез.

В такому жалюгідному стані зродилась у хворої спасенна думка відбути прощу до Фатіми, там шукати помочі у Матері Милосердя і благати у Неї здоровля. На жаль стояло у неї на перешкоді убожество. На покриття коштів подорожі знакомі Ізабелі зібрали між собою гроші і вислали її з медсестрою у Фатіму. У Фатімі приняли її до місцевої лічниці. Рано 13. 10. 1930. року на бажання хворої винесли її на ношах до її паломничої групи. Хвора після відбутої спо-

віді і св. Причастя доступила враз з іншими благословення Найсв. Тайнами, однак, на жаль, не відчула ніякої полекші. Для того не захитавшись у вірі піддалась своїй долі і збиралася вертатись до дому.

В міжчасі вертала біля полудня процесія з чудотворним образом ласки до каплиці появи. Статую Богоматері несли близько нещасної хворої. Каліка, минаючись з Божою Матірю, відчула внутрішний гін до вставання з постелі недуги. Вона його послухала, зірвалась нагло, встала і явилась зовсім здоровою. Своє уздоровлення завдячує Божій Матері.

Перед чудесним уздоровленням перевірили лікарі її стан здоровля і ствердили у неї, що було написане у лікарському свідоцтві, зломання лівої ноги, мидниці і страсення мозку. Причина: потовчення балконом.

Між многими, що прибули в маю до Фатіми у 1926. році знаходилася пані Олена Перейра де Цояза з місцевости Фек де Дура, яка кілька літ була спараліжована. Під час коли її несли між товпою прочан на ношах, всі з нею співчували, по причині її разячого каліцтва. Під час Служби Божої для хворих, нещасна Олена горяче молилася, приняла св Причастя, та полекша не приходила. Час відправ проминув, ніхто вже не вірив у її подужання. Коли в полудне відбувався процесійний похід, каліку виннесли на ношах — тоді окружаюча хвору група прочан благала Пречисту про здоровля словами: «Царице вервиці, вияви цій хворій своє милосердя, о Пані наша, уздорови нещасну жінку». Хвора нараз попросила задержатися і поставити ноші на землю. І ось, на диво всіх піднеслася, вискочила з ношів каліка і пішла власними ногами за походом, зразу колибаючись, а відтак сильною ходою. «Чудо, чудо», кликали люди, тиснулися до уздоровленої, щоби її гратулювати і з радістю спішили з нею до каплиці появи, щоби там спільно зложити подяку за чудесне уздоровлення.

ВОДА З ФАТІМСЬКОЇ КРИНИЦІ МАЄ ТЕЖ УЗДОРОВЛЯЮЧУ СИЛУ

Дволітня дівчинка захворіла тяжко на мозгову недугу т. зв. менінґітіс. Лікар заявив її матері, що слаба надія на життя її дочки, а якщо буде жити, то напевно буде сліпою. Нещасна мати з вірою у поміч Божої Матері, дала дитині напитись води з фатімського джерела. Після тоо по трьох днях дитині так значно поліпшилося, що здивований лікар сказав, що тут у хворої дитини діяла не лікарська штука і знання, але вища сила.

Один чоловік, Йосиф де Сантос, з Лісбони, двадцять літ терпів на шлунок мав в його нутрі боляка. Його стан так погіршився, що лікарі не робили йому жодної надії на поліпшення. Хворий однак не тратив надії, він у своєму серці горяче молився до Божої Матери о поміч і в тому наміренні напився води із чудотворного фатімського джерела. По трьох днях став зовсім здоровий. Двадцять літ лічили лікарі, а Божа Мати вилічила його кубком води.

Фатімський часопис т. зв. «Голос Фатіми», який від 1922. року виходить тринадцятого кожного місяця, в кожному числі звітує про ряд більших та менших чудесних уздоровлень, за поміччю Фатімської Божої Матері.

Хто просить, той одержує, по мірі віри, просьби і заслуги.

Любов до людей: Нею Вона хоче ясно показати нещастя, що нам загрожує у цім і тім житті. Його Вона хоче від нас відвернути через молитву, покуту, втечу від гріха, чесну поправу життя. Щоб допомогти нашій немочі, дораджує нам Марія вервицю як ключ до Божої скарбниці, а віддання себе Непорочному Серцю Марії, як запоруку миру межи народами і миру душі з Богом.

До «післанництва з Фатіми» належать найважніші умови:

1. Щоденна вервиця, яку наполегливо поручала Пречиста Діва «з вервицею» при кожній появі.

2. Перша субота місяця, присвячена Непорочному Серцю Марії, повинна бути проведена при принятті св. покаяного Причастя, з вервицею, покутами, молитвами та жертвами.

3. Крім того, ще особливе святкування кожної першої суботи впродовж під ряд п'ятьох місяців.

Про те писав єпископ з Лейрії 13. травня 1939. року: «Сама Марія навчила нас тепер через сестру Лукію побожних вправ у п'ять перших субот. Ці вправи полягають на тім, що кожної першої (без перериву) суботи впродовж 5 місяців.

а) сповідаємось і причащаємось (вистачить тижнева сповідь),

б) відмовляємо вервицю,

в) роздумуємо чверть години про одну або більше таємниць вервиці,

г) це все з виразним наміренням почитати Непорочне Серце Марії, потішити його і перед ним каятись.

Урочиста обіцянка, що її дала Марія сестрі Лукії за цю вправу, звучить: «Я обіцяю, що тим, які це сповняють, буду помагати всіма ласками, що їх потребують для вічного щастя».

Вкінці Пречиста Діва з Фатіми бажала виразно посвяти світу Непорочному Серцю Марії. Цю посвяту започаткував св. Отець 31. жовтня 1942. року, і її виконали, як сам св Отець писав 15-го квітня 1943. року до кардинала — державного секретаря, на його радість, всюди єпископи, священики і вірні. Нашою розрадою і надією є обіцянка Пречистої Діви з Фатіми: «Нарешті затріюмфує моє Непорочне Серце» — не тільки у Португалії, але у цілому світі.

ТРОЄ БЛАЖЕННИХ ДІТЕЙ

Як же зворушливо ці незіпсовані діти виконали це бажання! Їх (особливо Лукію) формально замучували відвідувачі і своїми допитами доводили до прикрого самопочуття. Це вже була для них велика покута і діти приняли її в покорі, як жертву. Але вони вміли найти собі все якесь затишне місце, де вони, уникнувши підслухів могли відмовляти вервицю чи молитви ангела в наміренню, яке їм Пречиста Діва поручила, довгими годинами. часто аж до цілковитої втоми. Діти бачили, як поступово зростала кількість побожних прочан до Кова да Ірія. Але вони довідувались також про зростаючу нагінку з боку неприятелів Церкви, яких діяльність вони відчули самі серед власних земляків Найбільше пригноблювало їх питання: Що треба робити, щоб задовольнити бажання Пречистої Діви? Вона вимагала жертв. Які жертви вони повинні принести? Вони віддавали свій сніданок спочатку вівцям, а потім бідним дітям. Вони жили у деякі дні строгіше ніж Кортезіянці. Їли ягоди, горіхи, корінці — все, що находили у полі і в лісі. Часом, у страшну спеку, не пили нічого цілий день. Твердий шнур, що його найшли

по четвертій появі, розрізали на троє і носили його, як покутницький пояс день і ніч, «як покуту за гріхи і занавернення грішників». 13. вересня сказала з'ява дітям: «Спаситель вдоволений вашими жертвами, але він не хоче, щоб ви мали шнур також у ліжку. Носіть його лише в день». Все тісніше зживалися діти разом. Між собою могли розмовляти про все, що сповняло їхні серця: що Пречиста Діва їм сказала і обіцяла, чого від них вимагала, про таємницю, яку тільки їм поручила. Все краще сходило святе насіння, що його засіяла у ці невинні серця Мати Божої ласки.

ФРАНЦ

Напередодні Різдва Франц захворів тяжко на еспанську ґрипу, що тоді лютувала у цілій Европі. Із трьох дітей був він найменше знаний, найбільш забутий. Як духовні достойники почали цікавитись подіями у Фатімі, минуло вже три роки від його смерти. Він лишався все на задньому пляні. Марія ніколи з ним безпосередньо не розмовляла. Він ні разу не чув Її солодкого голосу, як Лукія і Гіяцинта. Але він бачив Її і було досить того, що Лукія сказала йому на доручення Марії, щоб зробити його Її вірним апостолом. Він молився, жертвував і покутував так само ревно, як Лукія і Гіяцинта. Часто придумував нові жертви. Часом так потопав у молитві, що недобачав оточення. Проникливе світло, що виходило з рук з'яви і з'єднало дітей з Богом, світило і жевріло у ньому далі. «Ми є наче в огні у цьому світлі, що є Богом, але ми не спалюємось. Але яка шкода, що Він такий сумний! Коли б я Його міг потішити!» Це його слова. Потішити Бога за гріхи світу — це була його постійна думка. Його обидві подруги відвідали його одного дня під час обіду і застали його при молитві. «Що ти робиш тут так довго?» — «Я думаю про Спасителя, якого засмутило так багато гріхів. Як би я міг Його потішити!» В такім настрою провів він цілий день на молитві, без їжі. «Я мав велику втіху» — говорив він — «я бачив ангела; ще більшу втіху від тої, коли я бачив Пречисту Діву. Але найбільша моя втіха — це бачити Бога у тім світлі, що його Пречиста Діва влила в наші серця. Я люблю так дуже нашого Ісуса! Але Він так сумує через наші гріхи! Ні ми не будемо більше грішити!»

По першій появі переказала йому Лукія слова Пречистої Діви, що він піде до неба, але мусить відмовити ще багато вервиць. Сяючи з радости, закликав він: «Пречиста Діво, я відмовлю стільки вервиць, скільки Ти лише захочеш!» У продовж тих 18-х місяців, які він ще прожив, додержав він вірно слова. ні одного дня без вервиці. Часто відмовляв він дві, три вервиці.

Грипа розвинулась у нього у тяжке запалення легенів. Відтоді очікував він смерти з певністю і покорою. Він страждав мужньо, — як твердить Лукія — без одного слова скарги. Вона запитала його одного дня: «Чи дуже тебе болить Франце?» — «Так, але я переношу це радо, з любови до Ісуса і Марії». При тому, він мав при собі все покутницький пояс. Одного дня дав він його своїй кузинці: «Візьми його, доки не побачила його мати; тепер я не можу більше його носити».

З початком березня сказала Гіяцинта до Лукії: «Пречиста відвідала нас. Вона сказала нам, що забере незадовго Франца до неба. Мене спитала, чи я ще хочу навернути інших грішників. Я Їй притакнула. Вона провістила мені, що я піду до лікарні, де буду ба-

гато терпіти, але повинна все це перенести для навернення грішників та за образу Непорочного Серця Марії із любови до Ісуса». Стан тяжко хворого погіршався постійно. 2-го квітня Франц удруге сповідався. Він поставився до цього дуже поважно. Просив довірочно Лукію і Гіяцинту пригадати йому гріхи, що вони у нього спостерегли. Другого дня приняв він перше своє св. Причастя, що було заразом його останнньою поживою на дорогу. По св. Причастю сяяв він радістю. Його обидві повірниці пробули цілий день у нього. Вони передали через нього останнє поздоровлення для Ісуса і Божої Матері. Ранком 4. квітня просив він усіх прощення. Біля шостої години сказав своїй матері: «Подивись, мамо, яке гарне світло тут над дверима!» По хвилині додав: «Тепер я вже його не бачу». Тоді ангельський вираз випогодив його обличчя, і без передсмертної боротьби, з легкою усмішкою малий пастушок відійшов, щоб у небі привитати Пречисту Діву і вічно любити Ту, якої красу бачив він тут, на землі. Вона додержала свою обіцянку. Франц, останній у Кова да Ірія, пішов перший до неба, 4. квітня 1919. року, не скінчивши навіть 11 літ життя.

ГІЯЦИНТА

Гіяцинта захворіла в недовзі на ту саму недугу. Появи Пречистої Діви змінили зовсім її ніжну, жваву і вражливу вдачу. Передовсім візія пекла хвилювала її до глибини. Думка про грішників і їх вічну кару полонила її душевне життя. «Пекло! Пекло! Який жаль заподівають мені душі, що туди ідуть; люди, що там горять, як дерево в огні!»

Коли одного дня зібралося багато людей у Кова до Ірія, сказала вона до Лукії: «Ти мусиш просити Пречисту Діву, щоб показала пекло всім тим людям. Ти побачила б, як би вони повернулись!» — І, наче затоплена в думках, сказала: «Так багато людей до пекла, так багато!» «Не бійся, ти підеш до неба!» — «Я знаю це, але я хотіла б, щоб усі люди пішли до неба». Думка про вічність і про пекло відвернула її душу від всіх дочасних справ і привела її до молитви і до мужніх жертв. Вона сказала якось: «Чого б люди не робили, щоб розпочати інше життя, як би вони знали, що є вічність!» З якою покорою відмовляла вона тепер вервицю! Вона не спочила, доки ціла сім'я не злучилась у щоденному відмовлюванні вервиці. Діти повинні були з доручення з'яви не лише самі відмовляти вервицю, але також поширювати цей спосіб молитви. З уваги на це побажання, завів єпископ з Лейрії у своїй дієцезії «золоту книгу, в якій будуть записані всі родини, що зобов'яжуться щоденно спільно відмовляти вервицю. Тепер уже записані у цю книжку прізвища з інших дієцезій і також з заграниці .

Божа Мати нагородила вже тут, на землі, апостольство малої Гіяцинти особливою ласкою. Лукія все це списала у своїх споминах. Гіяцинта часто добивалась вислухання, коли молилась за навернення грішника або уздоровлення хворого. До цієї окремої ласки треба зараховувати також візії про майбутнє, які вона мала після появ. Одного дня задержалась вона коло криниці за їх домом, а її брат і кузина шукали дикого меду. Нараз почули вони її вигук: «Лукіе! Лукіе! Чи бачила ти святого Отця?» «Святого Отця? Ні!» — «Я не знаю як, але я бачила його у великім домі. Він клячав коло малого столика, держав обличчя у долонях і плакав. Надворі було

багато людей. Деякі кидали на нього камінням, другі зневажали його прокляттями і іншими негідними словами». Іншим разом, коли вони відмовляли молитву ангела у печері Ґабеко, випростувалась Гіяцинта і сказала до Лукії: «Дивись! Чи не бачиш так багато вулиць, доріг, полів повних людей, що плачуть з голоду і не мають що їсти? Чи не бачиш св. Отця на молитві в церкві перед Непорочним Серцем Марії, і так багато людей, що разом з ним моляться?» (Дальші слова ще дотепер не подані до прилюдної відомости).

Коли недуга прикувала Гіяцинту до постелі, подвоїла вона свою ревність для Ісуса і Марії і для безсмертних душ. Її улюблена молитва була: «Ісусе, я люблю Тебе!» Коли Лукія прийшла по дорозі зі школи до неї в кімнату, Гіяцинта заявила: «Я говорю Ісусові так радо, що я Його люблю. Коли я Йому це дуже часто повторяю, то мені здається, що маю в грудях полум'я, але воно не палить». Як радо вона поділялась би з людьми цим полум'ям! Вона сказала до Лукії: «Мені не залишається вже багато часу для життя — я піду до неба. Але ти лишишся тут, щоб люди довідались, що Ісус хоче поширити у світі почитання Непорочного Серця Марії. Скажи це всім людям, що Бог хоче виявити ласку через Непорочне Серце Марії і що з виблаганням ласки не слід зволікати. Скажи що Серце Ісуса хоче, щоб Його величали разом з непорочним Серцем Марії, що люди мусять випросити мир у Непорочного Серця Марії, бо Бог Їй це поручив».

Вона мусіла також розлучитись з своїм покутницьким поясом. Дала його Лукії: «Заховай мені його, я боюсь, щоб мати не побачила його. Як мені буде знов ліпше, попрошу тебе мені його повернути». Він мав три вузли і сліди крови.

Часто лежала Гіяцинта непорушно на ліжку, задумана, прикривши обличчя руками. «Гіяцинто, про що думаєш вже так довго?» — питала мати. Донечка підняла очі й усміхнулась. Незабаром була вона знов зосереджена в собі, як перше. Вона призналась Лукії: «Я думаю про Ісуса, про Божу Матір, про грішників і про війну, що має прийти. Багато людей загине! І так багато піде до пекла!» Багато домів буде зруйновано, багато священиків помре!... Яка мука! Якщо б припинились зневаги Спасителя, не було б війни, і люди не пішли б до пекла... дивись... я іду до неба: але ти, як побачиш велике світло вночі, про яке розповідала Пречиста Діва, прилети до нас». «Чи ти не знаєш, що до неба не можна летіти?» «Це правда, воно не так... але, не бійся; я буду молитись в небі за тебе, за св. Отця, за Португалію, щоб війна не прийшла сюди, і за всіх священиків».

Коли Гіяцинта пересилала до неба своїм вмираючим братом останні поздоровлення, додала: «Скажи любому Ісусові й Пречистій Діві, що хочу витерпіти все, чого вони хочуть». Ісус і Марія прияли її великодушну жертву. Одного дня сказала вона до Лукії: «Пречиста Діва хоче, щоб я була у двох лікарнях, але не для того, щоб виздоровіти, тільки, щоб більш терпіти з любови до Ісуса і за грішників!» Її великим бажанням було св. Причастя і це щастя вона одержала. Чим більше в'януло тіло дитини, тим більше відкривалась її душа для небесних таємниць. Її муки все збільшувались, а враз із тим зростала сила і любов. Вона мала тяжкі болі голови і спрагу, але деколи не пила, «щоб терпіти за грішників». Вона пила молоко, м'ясну юшку, хоч це їй з кожним днем більше набридало.

«Я приймаю їх з любови до Ісуса і до Небесної Матінки». Якось пролежала вона цілу ніч в ліжку безсонно і непорушно, не стараючись собі в нічому полегшити. «Я хотіла принести жертву з любови до грішників».

Липень і серпень 1919. року провела вона у лікарні в Дурем. Тому, що стан її здоров'я не змінявся, забрали її батьки знов до дому. З лівого боку відчинився їй нарив, з якого постійно випливала ропа. Щоденна перев'язка була дуже болюча Але вона ніколи не скаржилась і усміхалась в найтяжчих моментах. Одного дня оповідала вона Лукії про нові відвідини Матері Божої: «Вона сказала мені, що я піду до нової лікарні у Лісбоні. Я не буду більше бачити ні моїх батьків. Я мусітиму там ще багато страждати і вмру самітно. Вона сказала мені також, щоб я не боялась, Вона забере мене звідтіль до неба». Відомий лікар Лісбони, що на богоміллі в Фатімі відвідав дитину, запропонував перевезти дитину до столиці. Гіяцинта мусіла принести цю останню і найтяжчу жертву: розлуку з її любими вдома і з Лукією. Лукія пише: «Розлука була дуже болюча. Довго висіла дитина на моїй шиї і хлипала: «Молися багато за мене, доки я не дістанусь до неба; тоді я буду молитись за тебе. Не вияви нікому таємниці, навіть тоді, коли б Тебе хотіли вбити. Люби Ісуса і Непорочне Серце Марії і приноси багато жертв за грішників». Тоді зложила вона руки і молилась: «Ісусе, все, це з любови до Тебе і за бідних грішників! Тепер можеш навернути багато грішників, бо ця жертва є дуже велика».

У Лісбоні приняли її до малого дому сиріт. Тут саме часто відвідувала її Божа Мати і об'являла їй деякі речі, що багато переходять розум десятилітньої дитини; крім того дала їй ясний погляд на майбутнє, особливо відносно майбутньої війни. Багато з цього переказала дівчинка завідувачці дому, що її доглядала. Завідувачка запитала її одного дня, хто їй розповів про ці речі. «Пречиста Діва; дещо придумала я теж сама. Я так радо думаю».

Мати Божа провістила їй день і годину смерти 10-го лютого вирізали їй два ребра, не зважаючи на заяву дівчинки, що це зовсім зайве. По початковім полекшанні збільшились болі так, що вона на очах слабла. При перев'язці рани завбільшки з долоню, здригалось її вимучене тіло кожного разу великим корчевим болем. Вона це переносила з гідною подиву терпеливістю. Аж до останнього віддиху хотіла бути апостолом.

17-го лютого 1920. р. відвідала Пречиста Діва її востанне. Гіяцинта сказала про це: «Вона обіцяла мене незабаром забрати і відняла в мене болі». Дівчинка додала, що тим разом видалась їй Пречиста Діва дуже сумною. Вона завірила їй причину свого смутку: «Гріхи, що погублять переважну частину людей, це гріхи тіла. Треба відмовитись від бажання розкошів, не впиратись в грісі, як дотепер. Треба багато каятись». Дівчинка ще додала: «Яка смутна була Діва! Бідна Мати Божа! Мені Їй так шкода!»

Три дні по останніх відвідинах Марії попросила Гіяцинта передсмертне св. Причастя. Було це в п'ятницю вечером о год. 6-ій. Коло 8-ої год. прийшов священик і вислухав останню сповідь Гіяцинти. Вона попросила св. Причастя. Священик хотів чекати до найближчого ранку, бо не сподівався ще кінця Але ще того самого вечора коло пів 11 год., прийшла Пречиста Діва, як вона це була заповіла і забрала свою улюбленицю до неба. Лише доглядачка, що мала нічну службу, була при тому, як дівчинка в повному спокою

на віки заснула. Сталося докладно так, як Марія заповіла: «Вона самітно умре».

На вістку про її смерть 20. 11. 1920. р. зійшлося багато людей, що хотіли ще раз подивитись на ту, що бачила чуда. Три і пів дня була труна відкрита. Обличчя покійної сіяло неземною красою, і чудовий оживляючий запах розносився з труни. 14-го лютого 1920. р. поховали її на бажання одного шляхетного барона, у його родинній гробниці на кладовищі в Дурем. 12. вересня 1935. року перенесено тлінні останки, по розпорядженню єпископа з Лейрії, на кладовище в Рапліні. На диво, лице покійної було зовсім ненарушене, хоч вона була хвора на заразливу недугу і тіло, згідно з розпорядком, було посипане вапном. У поспіху годі було ствердити, чи ціле тіло так добре збереглося.

Тепер спочиває Гіяцинта у своїй рідній місцевості, поруч зі своїм братом Францом. Спільна гробниця має напис: «Тут спочивають тлінні останки Франца і Гіяцинти, що їм появилась Пречиста Діва».

ЛУКІЯ

Лукія є одинокою в живих із трьох дітей. Чим більше зростав наплив побожних чи цікавих відвідувачів до Фатіми, тим більше вона тужила за тишиною і самітністю. Єпископ подбав, щоб її прияли до сирітського закладу Сестер-Доротейок на Біллярі, передмісті в Порто. Перед від'їздом дала вона єпископові потрібне запевнення: нікому не говорити, куди вона виїжджає; у пенсіонаті нікому не признаватись, хто вона; ніколи ні з ким не розмовляти про появи. Тоді розпрощалась вона назавжди з батьківщиною і Кова да Ірія. У пенсіонаті не називалась вона вже більше Лукія, лише Марія дас Дори: Марія, що страждає. У писаннях про Фатіму звалась вона звичайно сестрою Лукією. Управителька приняла її з нехіттю. Їй сказали, що це зовсім простодушна дівчина. До появ у Фатімі відносилась вона досить неприхильно і з Лукією ніколи про це не розмовляла. Лукія не посміла ніколи подати свого правдивого прізвища. Не вільно було їй називати своєї батьківщини, а тим більш говорити про події у Фатімі, не сміла про це питати ані відповідати. Їй заборонено було йти на прохід з іншими вихованками та подавати причину, чому вона мала зникнути для світа, а світ для неї. Лукія твердо придержувалась цього. Під час 4-річного побуту в Порто не говорив з нею ніхто ні одного слова про Фатіму. Також вона сама ні разу не вимовила назви цієї місцевости. Вона не знала, чи прощі далі відбувались, та що тимчасом сталось із Фатімою. 1923. року чула вона, що єпископ створив провідну комісію, і найблищого року прийшло кількох членів цієї комісії, щоб допитати її серед повного спокою і мовчаливости. На весні 1925. року вступила Лукія як новичка до чернечого чину св. Доротеї в еспанському містечку Шуй, недалеко португальського кордону. Вона хотіла бути звичайною сестрою - послушницею, а не сестрою - вчителькою 3-го жовтня 1928. р. склала вона першу чернечу обітницю. В 1943. році вона мала 36 літ. При кінці новіціяту Лукію відвідав священик-єзуїт і розповів її про все, що сталось у Фатімі по її від'їзді. Слухаючи його, вона все більше переконувалась, що чує вже знані собі речі. І справді, не знати як, здавалось їй в цім повнім відокремленні, що якийсь таємний, далекий і тихий голос розповідав її про те, що діялось в чудотворнім місці. Вона жила далі в забутім сві-

том закутку. 1929. року професор Людвик Фішер, якому було дозволено відвідати її на особливе доручення єпископа з Лейрії, писав таємничо: «Вона, за словами Спасителя, має виконати ще одне велике завдання». Але вона саме пише: «Я бажаю настільки лишитись незнаною, наскільки Фатіма стає все більше славною».

Я славлю Тебе, Отче, Пане неба і землі, що Ти заховав це перед мудрими і розумними, а відкрив малим». (Мат. II, 25).

Згідно з достовірнимим інформаціями Лукія будьто вмерла під час останньої світової війни.

Слова малої Гіяцинти в останніх її днях.

ПРО ГРІХ

«У світі діється багато дуже тяжких гріхів. Гріхи, що зіштовхують до пекла найбільше людей — це гріхи нечистоти.

Деякі люди дуже ображають Спасителя. Людям, що служать Богові, не вільно іти з модою. Церква не знає жадних мод. Наш Спаситель є все той самий. В небі не змінюють звичаїв, бо Бог залишається все незмінний. Багато є злих подруж, вони не подобаються Богові і не є від Бога. Якщо б люди знали, що є вічність, робили б усе, щоб змінити своє життя».

ПРО ВІЙНУ

«Пречиста Діва казала, що буде багато воєн і конфліктів у світі. Марія не може більше здержувати правиці свого улюбленого Сина, що підноситься проти світу. Треба каятись! Якщо люди покаються, то Ісус їм ще простить, але, якщо не змінять свого життя, прийде кара».

Управителька сиротинця у Лісбоні розповіла про те у двох листах із 19. і 30. листопада 1937. року: «Мова тут про дуже тяжку кару, про яку вона мені звірилася».

«Якщо люди не навернуться, зішле Бог на світ а передовсім на Еспанію, кару якої люди ще не бачили. Вона говорила про великі події, що прийдуть коло 1943. року. «Це правда, що сказав Ісус. «Коли б люди все ж таки схотіли поправитись і покутувати!» — Все лежить у наших руках. Мій Боже, змилуйся над нами!»

Лукія ще додала, що Бог зіслав малій Гіяцинті особливе ясновидіння, в якім вона розуміла глибоко і ясно сенс небесних обявлень і бачила, мов би власними очима, майбутню війну.

ПРО СВЯЩЕНИКІВ І МОНАХІВ

«Молися багато за священиків! Молися багато за священиків! Молися багато за ченців! — Священики мусять бути чисті, зовсім чисті. Священики повинні займатись лише справами Церкви і душ. Непослух священиків і ченців супроти своїх зверхників і супроти св. Отця дуже не подобається Ісусові Хто посвятився Ісусові, мусить бути дуже чистий тілесно і душевно. «Чи ти знаєш, що значить бути чистим?» — питала управителька. «Я знаю. Бути чистим тілесно — значить зберегти непорочність. Бути чистим душевно — значить не грішити, не дивитись на те, на шо не треба дивитись, не красти, не говорити неправду, говорити все правду, скільки б це ні коштувало». «Але ж від кого ти цього всього навчилася?» — запитала сестра одного дня. «Від Матері Божої!» — Щаслива дитина!

МОЛИТВА ДІТЕЙ З ФАТІМИ

1. Поміж поодинокими правилами вервиці, по «Слава Отцю...»
«Мій Ісусе, прости нам наші гріхи; захорони нас перед огнем пекла, впровадь всі душі до неба, передовсім ті, що потребують найбільше Твоєї ласки».

2. Молитви жертви:
«Ісусе, з любови до Тебе, і за навернення грішників».

3. Молитва ангела:
«Мій Боже, я вірю в Тебе, я молюся до Тебе, я уповаю на Тебе, я люблю Тебе. Я прошу Тебе прощення для тих, що не вірять в Тебе, що не моляться до Тебе, що не уповають на Тебе, що Тебе не люблять». (Три рази).

«Найсвятіша Тройце, Отче, Сину і Духу Святий, я молю Тебе в найглибшій покорі: я жертвую Тобі Найсвятіше Тіло, Кров, Душу і Божество нашого Бога Ісуса Христа, що є присутний у всіх кивотах світу, як покуту за гріхи, що Його ображають.

Через незмірні заслуги Найсвятішого Серця і через заступництво Непорочного Серця Марії прошу Тебе про навернення бідних грішників».

(Діти відмовляли цю останню молитву в глибокім поклоні, так, що аж чолами доторкалися землі).

ЧОГО ВЧИТЬ НАС ФАТІМА

1. Існує вища природа, світ безконечно чистіший, кращий, більший, могутніший, як наш видимий бідний світ земного промимання. Існує надприродний світ. Існує, вічність, небо, пекло. Люрд і Фатіма підтверджують їх так голосно, так наполегливо, так потішаюче і так остерігаюче. Тому «шукайте того, що на небі, а не того, що на землі!» (Коль. 3, 1).

Є надприродний, таємничий другий світ. Кожна добра думка має там свої наслідки. Кожне побожне зідхання буде там приняте. Кожна жертва принесена з любови до Бога, буде там нагороджена. Кожне добре діло буде там вписане в книгу вічного життя.

Бо цей надприродний світ не є цілком байдужий до нас, богомольців у долині сліз. Є спільнота святих. Пожильці цього гарного краю понад зорями клопочуться нами, опікуються нами, люблять нас і помагають у біді і горі. Кожна частка тіла Спасителя буде нашим заступником перед Божим престолом, А далі найбільше, найлюбіше, найуспішніше піклується нами Небесна Мати. Щоб розказати про це своїм бідним, так тяжко досвідчуваним дітям на землі, та розвеселити їх серце, зійшла Вона із Небесних висот у Люрді як Непорочна Іммакулята. Це був рік 1858, він став люб'язною відповіддю неба на догматизування Її Непорочного Зачаття 1. січня 1854. року.

У Фатімі появилася, як наймиліша, чудесна Мати, що приносить помилування, потіху, поміч і благословення як повна маєстату Цариця, що править сонцем і землею, а також як Мати доброти і милосердя. Вона хотіла нам передовсім сказати, що наше спасення є Її найбільшою журбою. Тому вона навчила дітей молитви, яку вони безконечно відмовляли: «Мій Ісусе, прости нам наші гріхи...»

2. Фатіма заповідає обнову могутности і величі Марії. «Ласкавість розіллялась по Її обличчі». Діти самовидні засвідчують. «Її

обличчя відбиває невимовну доброту і надзвичайну красу». «Світло, яким Вона сяє, ясніше від сонця». Справді при Її появі пригасло сонце, так що видно було місяць і зорі. «Обличчя розсівало прегарне світляне проміння». Чи не справедливо славить св. Церква Марію, як «незвичайну красу», як «промінь вічного світла, як дзеркало Бога і як відблиск Його доброти?» Але ця врода є лише безконечно слабою відбиткою Її душевної краси. Бо «уся Її краса є в нутрі» (Пс. 44). — Сповнений блаженної втіхи, лунає з Люрду в день Її появи (11. лютого) привіт Непорочній: «Мов ясніюча комета у морі мряки, мов цвітуча рожа на весні, мов лелія над тихою водою: так ясніє у небесній красі Вона, Вірґо Іммакулята».

Але що ж значать всі оці слова і пісні в честь Марії? «Мова починається і кінчиться». Але Марію неможливо ніколи належно звеличати. (Св. Бернард). Св. Тома із Віллянови величає Її врочистим гимном: «Чи є така краса, чи є така надзвичайність, чи є така досконалість, чи є така могутність або величавість, яка була б чужа Богородиці? Пусти вільно свої думки, розпусти широко вітрила фантазії, накресли собі в душі досконалий образ Дівиці чистої, мов ангел, повної мудрости і незвичайної краси, богобоязливої, покірної, скромної, лагідної і ніжної, як ніхто з інших, Дівиці повної ласки, гідної звеличання через найвищий степень святости, багатої на всі можливі досконалости, гордости ангелів, кадила Найсвятішої Трійці.

Розгорни чарівний образ як лише вмієш прикраси його як лише можеш: Чи це образ тої Дівиці, що є Матірю Божою? Ні! Ні! Марія могутніша, Марія достойніша, Марія краща, Марія величніша. Вона має найвищий степень досконалости і краси, який ми лише можемо собі уявити. Що більше, Її досконалість і краса перевищує всю нашу уяву. Тому кличе св. Бернард, один з найбільших звеличників Марії: «До кого маю Тебе порівняти, Ти Мати Краси? Ти воістину еси рай Божий! Солодка Владичице, вже сама думка про Тебе радує серце. Складання Твоєї величности підносить почуття. Твоя краса захоплює очі духа, повнота Твоєї величности підносить почуття. Твоя краса захоплює очі духа, повнота Твоєї величі оп'яняє душу, що Її оглядає».

Такі похвальні гимни можуть нам здаватися перебільшеними. Але не забуваймо: В таємничім світі Божої ласки Святі бачать глибше, як ми, бідні грішники. Наші очі заплющені. Вони розплющуються щойно в небі. Ми тоді пізнаємо, що Марія — це світ чудес, неповторний, єдиний в своєму роді Божий твір. Твір такий могутній, такий достойний, такий гарний, такий повний величі, що воістину, варто ціле життя страждати і лишитись вірним, аби тільки в небі Марію побачити, любити і могти тішитись Її оглядданням. Св Бернадетту раз запитали, як виглядала Іммакулята під час появи в Люрд.

Лише при самім спогаді прибрало обличчя св дитини вираз надземної краси, так, що ті, що її оточували, були зворушені до сліз. Сам спомин переніс її у часи небесної візії. Вона ясніла, її обличчя мало щось ангельське, її зір розпливався в безконечній далечі. Опритомнівши, вона вимовила: «Ох, Небесна Пані була така гарна!» Таке ж саме оповідають самовидці про блаженних дітей із Фатіми. При оглядданні небесної з'яви їх обличчя все кращали і сяли рожевим сяйвом. Коли вони знову опритомніли, зі щастя, не могли себе опанувати. Направду мусить бути щось величне

у любій Матері Божій! Так, Бог вибрав собі прегарну, величаву Матір!

Ця величня Божа Мати є також нашою Матірю. Її любов до нас, Її дітей, годі висловити. Вона опікується нами у своїй безмірній доброті. І чим непевніші часи, чим сильніша хуртовина терпіння і болю, що шаліє по світі, чим лютіша скаженість пекельних сил, чим більша пропасть моральної нужди, чим більш загрожені мільйони душ, чим розпачливіше положення, тим певніша, тим могутніша, тим ближча поміч Божої Матері. Обрій виглядає понуро, але бачите один промінь світла:

«Врешті буде тріюмфувати моє Непорочне Серце!»

Так сказала Марія у Фатімі.

Тому не піддаваймось зневірі! «Не бійтеся!» — кличе Вона до дітей при першій появі. І Вона запевняє Лукію: «Я тебе ніколи не покину. Моє Непорочне Серце твоїм прибіжищем».

Яка велична потіха і для нас!

Звичайно, ця ущасливлююча близькість любої Матери Божої залежить від певних умовин. У Фатімі вона це сказала світові і нам усім: «Не зневажайте більше Бога! Його зневага і так уже завелика. Тому жертвуйте і покутуйте! Кайтеся! Моліться! Відмовляйте залюбки і добре вервицю! Зберігайте свої правила! Нехай вони будуть для вас святії! Хай вони будуть вашою дорогою до неба! Зберігайте свято ваші обіти! Нехай ваше світло сіяє перед світом! Ви чернецтво, будьте сіллю землі! Бо передовсім ви маєте показати світові добрий приклад. Будьте святі, як свята і я, ваша Мати! Тоді наближиться Боже милосердя. Тоді вкінці знов здійсниться післанництво ангела з Святої Ночі: «Мир на землі людям доброї волі!»

Це є післанництво Пречистої Діви з вервицею, проголошене нею в Фатімі. Справді, післанництво ласки, втіхи, благословення і миру. Я зважився його вам сповістити. Я зважився висловити це доручення Матері Божої: «Іди і сповісти людям, яка я добра!»

Ісус Христос сказав: «Прийдіть і подивіться!» (Ів. 1, 39). Ми прийшли і побачили могутність та доброту Небесної Діви й Цариці. І наша душа подивляла нечувані чуда, а наше серце зогрілось любов'ю. Про двох щасливих юнаків пише св. Іван: «Вони провели цілий день в Ісусі». Тоже лишімся і ми цілий день нашого життя у Небесної Матері! Любім Її відтепер ще більше, доки колись не могтимемо перебувати з Нею у вічнім щасті назавжди.

МОЛИТВА ПОСВЯТИ НЕПОРОЧНОМУ СЕРЦЮ МАРІЇ

(Уложена Святішим Отцем Папою Пієм XII. в 1942. році. Її переклад на українську мову затверджений гр.-кат. Єпископським Ординаріятом в Перемишлі дня 7-го квітня 1946. року. — Ч. 36./Орд.).

Царице наша, Пречиста Діво Маріє! Неустанна Помоче вірних, Прибіжище людського роду і Побідо у всіх боротьбах у поширенні Царства Христового на землі! — Оце покірно упадаємо перед Твоїм престолом у переконанні, що виблагаємо милосердя, одержимо ласки та потрібну поміч і оборону в теперішніх нещастях не за для наших заслуг — бо на них не числимо — але задля безмірної доброти Твойого Материнського Серця. Тобі, Твойому Непорочному Серцю ж е р т в у є м о с я й п о с в я ч у є м о с я в цій трагічній дії всесвіту не тільки в злуці зо св. Церквою, містичним Тілом Твойого Сина Ісуса, що терпить і проливає кров у багатьох своїх членах і зносить стільки переслідувань, але також з цілим світом роздертим незгодою, кормленим вогнем ненависти, жертвою власних проступків.

Поглянь Материнським повним співчуття оком на всі матеріяльні й моральні спустошення, на весь цей безмір терпінь і болю батьків, матерей, супругів, братів і невинних дітей — на всі ці жертви, скошені у розцвіті життя.

Поглянь на всі ці в страшній різні пошарпані тіла, на стільки сердець терплячих і конаючих, на стільки душ наражених на небезпеку вічної погибелі.

О, Мати Милосердя! Виблагай нам у Бога мира, а головно цих ласк, що приготовляють, з'єднують і удержують наустанно мир оснований на правді, справедливості й Божій любові. Усунь брязкіт оружжя, дай мир душам, щоб в ладі й спокою поширювалося Царство Боже.

Візьми під свій св. Покров і тих всіх, що остають ще в тіні смерти, зішли їм мир і зділай, щоб і для них зійшло Сонце Правди, щоб і вони могли разом з нами повторяти Єдиному Спасителеві світу: «Слава на висотах Богові і на землі мир поміж людьми доброї волі». (Лк. 2, 14).

Дай мир народам, відірваним через блуди й незгоду, а головно тим, що плекають до Тебе особливішу набожність, що в їхніх домах досі Твій образ був уміщений на почесному місці, а сьогодні може укритий і захований на кращі дні. Приведи їх до одного Христового Стада, що його пастирем є Св. Отець Папа римський.

Виєднай мир і волю св. катол. Церкві — стримай страшний залив нового поганства, запали в серцях вірних замилування до невинности, до практикування християнського життя і апостольської ревности, щоб народи, що служать Богові, зростали в силу, а разом з цим щоб збільшались їхні заслуги Вкінці, як св. катол. Церква і ввесь людський рід є присвячений Серцю Свойого Сина Ісуса, щоб це Серце, в якому покладають всю надію, було для них завдатком побіди і спасення, — так і ми п о с в я ч у є м о с я на завсігди Тобі й Твойому Непорочному Серцю, Ненько наша й Царице світу, щоб любов Твоя й Твій Покров приспішили побіду Царства Божого, щоб всі народи поєднані з собою і з Богом прославляли Тебе Присноблаженну й Пренепорочну й разом з Тобою співали від одного кінця землі до другого гимн слави, любови й вдячности Христовому Серцю, що в Ньому тільки можуть знайти Правду, Життя і Мир! — Амінь.

ВЕРВИЦЯ

Вервиця, це назва нанизаних на шнурочку, або ланцюжку зерняток за певною системою. Вервиці уживають при відмовлюванні означеного числа відповідних молитов.

Назва вервиця походить від церковного, старо-українського слова верв. Верв по нашому шнурок. Вервиця, це шнурок з вузликами, або з зернятками. Вервицю видумали єгипетські пустинники і по ній молились. Вона поширилась на сході й заході.

Цей благословенний спосіб молитви на вервиці від грецьких монахів дійшов і до нас на Україну.

У св. Антонія Печерського, першого київського ченця, бачимо на образах в одній руці правила, а в другій вервицю.

Настоятель вручав ченцеві вервицю тими словами: «Прийми, брате, меч духовний, котрим є слово Боже у посвякчасній молитві Ісуса, бо ім'я Господа Ісуса ти завсігди повинен мати в умі, в серці і в думці, говорячи: «Господи Ісусе Христе помилуй нас грішних», бо як так буде мати ім'я Ісусове на думці, то воно стане йому неначе мечем духовним до відігнання всякого зла.

З того ясно, що українські монахи мали обов'язок молитися на вервиці. Не було козака без шаблюки, не було монаха без вервиці.

В нашому часослові, здається, почаївського видання є при кінці згадка, скільки молитов Ісусових і Богородичних і поклонів, має відмовити інок місто правила, а відтак сказане таке, що як хто світський хоче мати участь у заслугах іноків, то нехай також відмовляє ті молитви. Отже не лише духовні, але і світські люди молились на вервиці. Найбільше розповсюджений спосіб молитви на вервиці є получений з розважанням. Предметом розважання є події з життя Господа Ісуса Христа. Така вервиця має 50 зерняток, що десять переділені одним більшим або більше віддаленим зернятком. На початку хрестик і кілька зерняток, звичайно п'ять.

МОЛИТВА НА ВЕРВИЦІ

Перехрестившись побожно тричі, молимося: Слава Тебі Боже наш, слава Тебі. Царю Небесний Утішителю, Душе істини, іже везді сий і вся ісполняй, сокровище благих і жизни подателю прийди, і вселися в ни і очистини от всякія іскверни і спаси Блаже душі наша.

На першому зерняті говоримо символ віри: Вірую во єдиного Бога Отца... і т. д.

Після «Вірую» на дальшому зерняті: Слава Отцу, що нас сотворив і нині і присно і во віки віков, амінь. Богородице Діво... (до кінця). Після того на слідуючому зерняті: Слава і Синові, що нас відкупив, і нині і присно і во віки віков, амінь. Богородице Діво... На слідуючому зерняті: Слава і св. Духови, що нас просвітив і у святій католицькій вірі утвердив, і нині і присно і во віки віков, амінь. Богородице Діво...

По тім на більшому або дальше віддаленому зерняті: Слава і нині: і Отче наш...

Після такого вступу слідує сама вервиця з розважанням. На кождому з десяти малих зерняток відмовляється Богородице Діво,

розважаючи при тому якусь подію з життя Ісуса Христа. Подію пригадуємо собі перед кожним десятком. Приміром: Розважмо, як Преч. Діва Марія Г. Н. Ісуса Христа породила. По скінченні десятки слідує більше, або окреме зернятко, при ньому говориться: Слава і нині... і Отче наш...

Подій чи таїнств, що їх розважаємо на вервиці є п'ятнадцять: п'ять т. зв. радісних, бо в них розважаються події Христового Різдва і по Різдві. П'ять страстних, події при страстях і Христовій смерти. П'ять славних, події при і по Воскресенні.

Радісні таїнства. (Розважаються в понеділок, вівторок і четвер)

1. Розважмо, як Пречиста Діва Марія Господа нашого Ісуса Христа непорочно зачала.
2. Розважмо, як Пречиста Діва Марія, посіщаючи св. Єлисавету, Господа нашого Ісуса Христа носила.
3. Розважмо, як Пречиста Діва Марія Господа нашого Ісуса Христа породила.
4. Розважмо, як Пречиста Діва Марія Господа нашого Ісуса Христа в церкву принесла.
5. Розважмо, як Пречиста Діва Марія Господа нашого Ісуса Христа в церкві знайшла.

Страстні таїнства. (Розважаються в середу і п'ятницю).

Розважмо, як Господь наш Ісус Христос в оливному городі кривавим потом заливався.
2. Розважмо, як Господа нашого Ісуса Христа бичували.
3. Розважмо, як Господа нашого Ісуса Христа терням вінчали.
4. Розважмо, як Господь наш Ісус Христос двигав тяжкий хрест.
5. Розважмо, як Господа нашого Ісуса Христа розп'яли.

Славні таїнства. (Розважаються в суботу і неділю).

1. Розважмо, як Господь наш Ісус Христос воскрес із мертвих.
2. Розважмо, як Господь наш Ісус Христос вознісся на небо.
3. Розважмо, як Господь наш Ісус Христос післав нам св. Духа.
4. Розважмо, як Господь наш Ісус Христос Преч. Діву Марію до неба взяв.
5. Розважмо, як Господь наш Ісус Христос Пречисту Діву Марію в небі вінчав.